

1

Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας

2

Προώθηση της Έρευνας και της Καινοτομίας

3

Ενίσχυση της Κοινωνικής Συνοχής

4

Αναβάθμιση και Προστασία του Περιβάλλοντος

5

Αναβάθμιση της Ποιότητας Ζωής

6

Βελτίωση της Προσβασιμότητας

7

Συνεχής Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού

8

Ορθολογική και Ισόρροπη Χωρική και Αγροτική Ανάπτυξη

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΟΙ ΟΚΤΩ ΑΞΟΝΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ

Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ της κυπριακής Οικονομίας αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την οικονομική ανάπτυξη της Κύπρου και την πορεία σύγκλισής της με την Ε.Ε., καθώς και για τη συμβολή της στην επίτευξη του στόχου της Λισαβόνας – έως το 2010 – για να καταστεί η Ευρώπη η πιο ανταγωνιστική και δυναμική Οικονομία στον κόσμο και να είναι βασισμένη στη γνώση, ικανή για αιεφόρο ανάπτυξη, με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και με μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή και σεβασμό προς το Περιβάλλον.

Λόγω της μη ικανοποιητικής προόδου που επιτεύχθηκε, ο αρχικός στόχος της Λισαβόνας αναθεωρήθηκε το 2004 και επικεντρώθηκε στην Οικονομική Ανάπτυξη και την Απασχόληση, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη διατήρησης της κοινωνικής συνοχής και της περιβαλλοντικής αειφορίας.

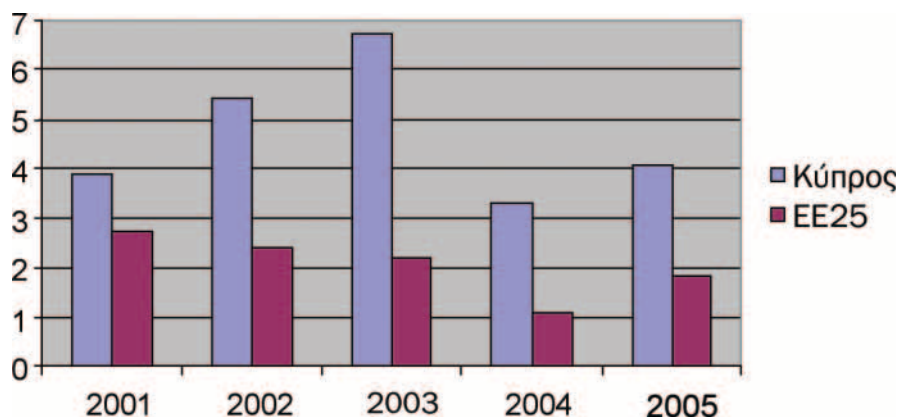
Η ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε., σε συνδυασμό με την παγκοσμιοποίηση της Οικονομίας και τη ραγδαία τεχνολογική ανάπτυξη, έχουν εντείνει τις συνθήκες ανταγωνισμού στην κυπριακή αγορά με αποτέλεσμα να

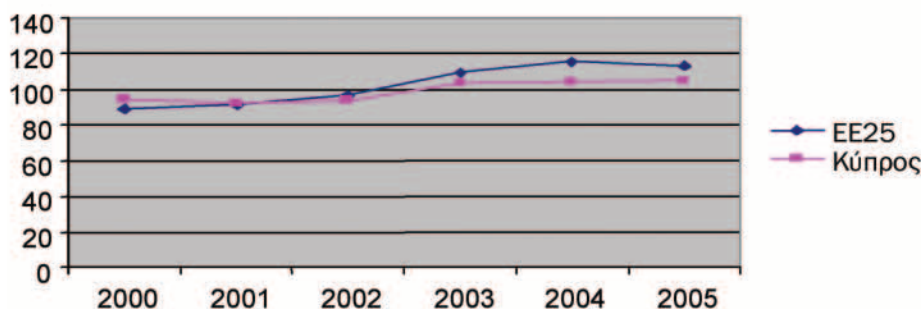
γίνεται δυσκολότερη η προσπάθεια διατήρησης της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής Οικονομίας σε σχέση με τους εταίρους της.

Υπάρχουν διάφοροι τρόποι και μέθοδοι μέτρησης της ανταγωνιστικότητας μιας χώρας, με τη χρήση τόσο ποσοτικών όσο και ποιοτικών δεικτών. Ανάμεσα στους ευρέως διαδεδομένους ποσοτικούς δείκτες μέτρησης, συγκαταλέγεται η διαχρονική εξέλιξη των Μοναδιαίων Εργατικών Κόστων (Unit Labour Costs) και η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία (real effective exchange rate). Με βάση αυτούς τους δείκτες, διαφαίνεται ότι η ανταγωνιστικότητα της κυπριακής Οικονομίας σε σχέση με τους Ευρωπαίους εταίρους, παρουσιάζει μια επιδείνωση κατά την περίοδο 2001 - 2005, αφού ο ετήσιος ρυθμός αύξησης των Μοναδιαίων Εργατικών Κόστων ήταν υψηλότερος από τον αντίστοιχο μέσο όρο των 25 κρατών μελών της Ε.Ε., ενώ η πραγματική συναλλαγματική ισοτιμία παρουσίασε μια αυξητική τάση, η οποία διατηρεί την Κύπρο στις υψηλές θέσεις (12η - 15η) ανάμεσα στα 25 κράτη-μέλη της Ε.Ε., δυσχεραίνοντας έτσι το επίπεδο ανταγωνιστικότητάς της.

Ρυθμός Αύξησης Μοναδιαίου Εργατικού Κόστους (%) σε Σύγκριση με Ε.Ε.25

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Πραγματική Συναλλαγματική Ισοτιμία (Έτος Βάσης 1999=100)

Πηγή: Eurostat

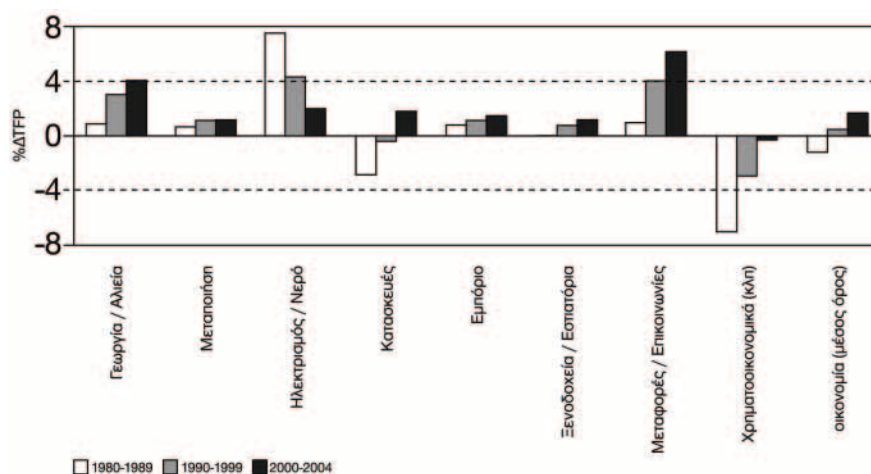
Η ΕΠΙΔΕΙΝΩΣΗ της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής Οικονομίας επιβεβαιώνεται και από την Έκθεση Ανταγωνιστικότητας (2006) του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ (World Economic Forum) σύμφωνα με την οποία η Κύπρος καταλαμβάνει την 46η θέση μεταξύ 125 χωρών, σε σχέση με τη 41η θέση (από 117 χώρες) που κατέλαβε το 2005. Συγκρινόμενη με τα υπόλοιπα 24 κράτη-μέλη της Ε.Ε. η Κύπρος κατατάσσεται στην 23η θέση, αφού μόνο η Ελλάδα και η Πολωνία (47η και 48η θέση αντίστοιχα) έχουν χαμηλότερη κατάταξη.

Με βάση τους επιμέρους δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν για τη μέτρηση της ανταγωνιστικότητας στη συγκεκριμένη έκθεση, παρουσιάζεται ότι η Κύπρος έχει σχετικά χαμηλή κατάταξη ως προς το μακροοικονομικό της περιβάλλον (72η θέση) την αποτελεσματικότητα της αγοράς (55η θέση) και την καινοτομία (55η θέση). Αντίθετα, παρουσιάζει συγκριτικά υψηλότερη κατάταξη ως προς τις υποδομές (34η θέση) τους θεσμούς (35η θέση) και την υγεία και πρωτοβάθμια εκπαίδευση (22η θέση).

Σε ό,τι αφορά την παραγωγικότητα, που διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στο επίπεδο ανταγωνιστικότητας, παρατηρείται μια επιτάχυνση στον ρυθμό μεταβολής του δείκτη συνολικής παραγωγικότητας (Total Factor Productivity-TFP) της κυπριακής Οικονομίας τα τελευταία χρόνια, κατά τη διάρκεια των οποίων οι πλείστοι τομείς οικονομικής δραστηριότητας παρουσιάζουν αυξητική τάση στη συνολική τους παραγωγικότητα. Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα, ο δείκτης συνολικής παραγωγικότητας ήταν αρνητικός κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80, ενώ κατά την περίοδο 2000 - 2004 παρουσίασε σημαντική αύξηση, με τους τομείς Μεταφορές/Επικοινωνίες και Γεωργία/Αλιεία να έχουν το μεγαλύτερο ρυθμό μεγέθυνσης (6,07% και 4,21% αντίστοιχα).

Ρυθμός Αλλαγής Ολικής Παραγωγικότητας ανά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας

Πηγή: Κέντρο Οικονομικών Ερευνών
Πανεπιστημίου Κύπρου

ΠΑΡΑ τη διαχρονική αύξηση της παραγωγικότητας του πρωτογενούς τομέα, η συνεισφορά του στο ΑΕΠ παρουσιάζει διαχρονικά σημαντική πτώση. Αυτή η αρνητική τάση οφείλεται κυρίως σε ορισμένες διαχρονικές αδυναμίες του τομέα, που έχουν σημαντική αρνητική επίδραση στην ανταγωνιστικότητά του, όπως είναι το χαμηλό επίπεδο μόρφωσης και εκπαίδευσης των απασχολούμενων ατόμων, η γήρανση του συγκεκριμένου πληθυσμού, η έλλειψη καινοτόμων δράσεων και το χαμηλό επίπεδο αξιοποίησης και χρήσης τεχνολογικών εφαρμογών, με εξαίρεση ορισμένες οργανωμένες μονάδες κτηνοτροφίας.

Ειδικότερα, ο τομέας της Γεωργίας αντιμετωπίζει μια σειρά από επιπρόσθετους ανασταλτικούς για την ανάπτυξή του παράγοντες, όπως το μικρό μέγεθος και ο πολυτεμαχισμός του αγροτικού κλήρου, που εμποδίζουν τη χρήση σύγχρονων μεθόδων παραγωγής και την αξιοποίηση οικονομικών κλίμακας, το χρόνιο πρόβλημα της έλλειψης νερού για άρδευση, το ξηροθερμικό κλίμα και η χαμηλή γονιμότητα των εδαφών.

Ο ΤΟΜΕΑΣ της μεταποίησης αντιμετωπίζει παρόμοια προβλήματα ανταγωνιστικότητας, ιδιαίτερα μετά τη φιλελευθεροποίηση της αγοράς και την ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε., που οφείλονται κυρίως στο μικρό μέγεθος της αγοράς και των επιχειρήσεων, στη χαμηλή τους παραγωγικότητα, στις μικρές επενδύσεις σε έρευνα και σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό, στην έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, καθώς και στις αδυναμίες διοίκησης επιχειρήσεων και εμπορίας αγαθών.

Υπάρχουν όμως και κάποιοι υποτομείς της μεταποίησης που είναι ανταγωνιστικοί και παρουσιάζουν αξιόλογη εξέλιξη, όπως αυτοί των τροφίμων, των φαρμάκων, των προϊόντων ξύλου και των εκτυπωτικών δραστηριοτήτων.

Προβλήματα ανταγωνιστικότητας παρουσιάζει και ο τομέας του τουρισμού, που επιδεινώνονται από τον έντονο ανταγωνισμό στην παγκόσμια αγορά και που προέρχεται τόσο από νέες χώρες χαμηλότερου κόστους, όσο και από παραδοσιακούς ανταγωνιστές της Κύπρου. Τα κυριότερα προβλήματα του τομέα προκύπτουν, μεταξύ άλλων, από τη

μονοδιάστατη ανάπτυξη και τυποποίηση του τουριστικού προϊόντος, τη χωρική συγκέντρωσή του στις παράκτιες περιοχές με αποτέλεσμα να παρουσιάζει προβλήματα εποχικότητας, την καταπόνηση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και την ανεπάρκεια έργων υποδομής στο συγκοινωνιακό δίκτυο – δημόσιες μεταφορές, ειδικά σε ό,τι αφορά τις συνδέσεις με κύριες υπηρεσίες και σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος εντός των αστικών/τουριστικών περιοχών της ενδοχώρας, καθώς και μεταξύ τους. Επίσης η τουριστική ανάπτυξη της υπαίθρου παρουσιάζει προβλήματα περιορισμένης ζήτησης, μειωμένης αποδοτικότητας και έντονης εποχικότητας, ενώ οι αγροτικές περιοχές παρουσιάζουν επιπλέον τάσεις αποψίλωσης και γήρανσης του πληθυσμού τους. Σημαντικό πρόβλημα αποτελεί επίσης το υψηλό λειτουργικό κόστος των τουριστικών μονάδων, καθώς και η έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού με εξειδίκευση στην τουριστική βιομηχανία.

ΟΙ ΥΠΟΛΟΙΠΟΙ τομείς των υπηρεσιών, πέραν του τουρισμού, επιδεικνύουν έντονο δυναμισμό, που αντικατοπτρίζεται στους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης και τη διεύρυνση των μεριδίων τους στις διεθνείς αγορές, εξέλιξη που αποδίδεται στα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει η Κύπρος στους τομείς αυτούς.

Ειδικότερα αναφέρεται η ανοδική τάση, ως προς τη συνεισφορά τους στο ΑΕΠ, που παρουσιάζουν οι τομείς των χρηματοοικονομικών και των επαγγελματικών και κτηματομεσιτικών υπηρεσιών, καθώς και οι τομείς

των εκπαιδευτικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών υγείας. Σταθερή άνοδο παρουσιάζουν επίσης οι τομείς της ναυτιλίας, των τηλεπικοινωνιών και των προσωπικών και κοινωνικών υπηρεσιών.

Εκτιμάται ότι η ένταξη της Κύπρου στην Ε.Ε. σε συνδυασμό με τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει, θα αυξήσει την ελκυστικότητά της ως επιχειρηματικής βάσης για προσφορά υπηρεσιών στην γύρω περιοχή.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΕΝΑΣ από τους σημαντικούς παράγοντες στους οποίους οφείλονται οι πιέσεις στην ανταγωνιστικότητα της κυπριακής Οικονομίας, είναι τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του παραγωγικού της συστήματος. Αυτά αφορούν, κυρίως, το πολύ μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων, τον προσανατολισμό των παραγωγικών τομέων της Οικονομίας σε δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας, το χαμηλό επίπεδο και την ανεπαρκή σύνδεση της καινοτομίας με την παραγωγική διαδικασία, το έως πριν λίγα χρόνια εξαιρετικά χαμηλό επίπεδο των δαπανών για Έρευνα και Τεχνολογία (τόσο από τον δημόσιο όσο κυρίως από τον ιδιωτικό τομέα) την περιορισμένη

διείσδυση και αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών και ειδικά των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών και το πολύ χαμηλό επίπεδο άμεσων ξένων παραγωγικών επενδύσεων ιδιαίτερα σε τεχνολογικά προηγμένους τομείς.

Επιπρόσθετα, η χαμηλή ανταγωνιστικότητα της Οικονομίας είναι συνάρτηση και των παραμέτρων που προσδιορίζουν την αγορά εργασίας (π.χ. προβλήματα στην ευελιξία της αγοράς) καθώς και των προβλημάτων στην προσαρμοστικότητα και ποιότητα των ανθρώπινων πόρων, όπως η χαμηλή συμμετοχή σε προγράμματα διά βίου μάθησης και η ανεπαρκής σύνδεση της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με την αγορά εργασίας.

Επιχειρηματικότητα

ΣΥΜΦΩΝΑ με την Απογραφή Επιχειρήσεων του 2005, το μέγεθος των επιχειρήσεων στην Κύπρο παραμένει πολύ μικρό, με 4,7 απασχολούμενους κατά μέσο όρο το 2005, σε σύγκριση με 4,4 το 2000. Περισσότερες από τις μισές επιχειρήσεις (60%) απασχολούσαν μόνο ένα άτομο. Οι «μικροεπιχειρήσεις» (με λιγότερους από 10 απασχολούμενους) αποτελούσαν το 94% του συνόλου. Άλλες «μικρές» επιχειρήσεις (με 10 - 49 εργαζόμενους) αποτελούσαν το 4,9% και οι «μεσαίου» μεγέθους επιχειρήσεις (με 50 - 249 εργαζόμενους) αποτελούσαν μόνο το 0,8% του συνόλου. Οι «μεγάλες» επιχειρήσεις (με 250 ή περισσότερους εργαζόμενους) αριθμούσαν μόνο 85 ή 0,1% του συνόλου των επιχειρήσεων.

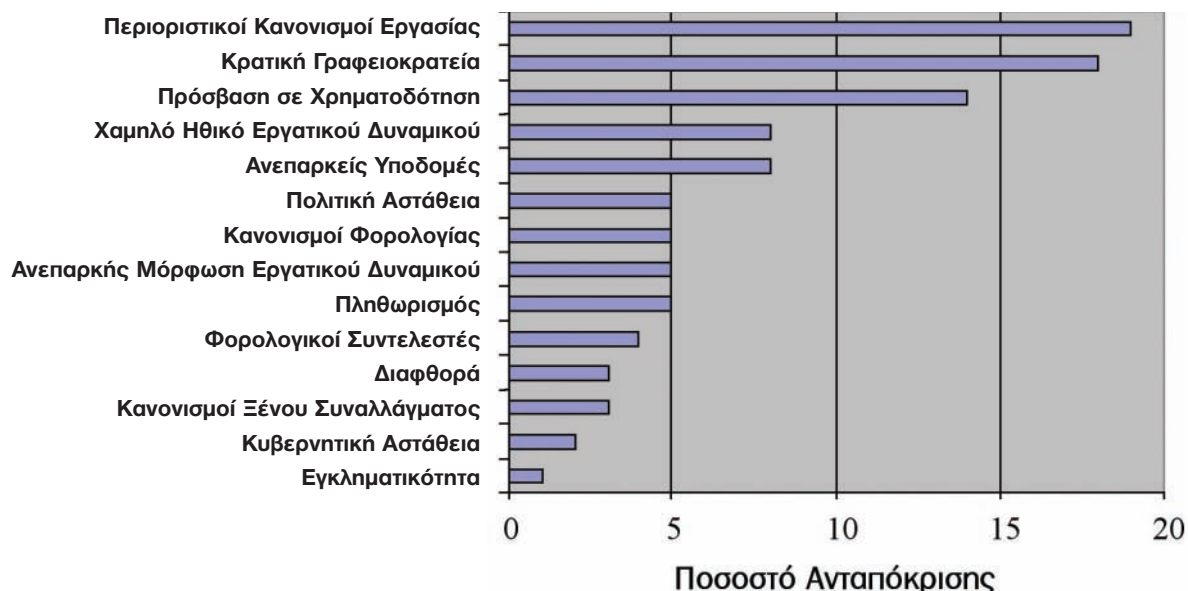
Το μικρό μέγεθος των επιχειρηματικών μονάδων επενεργεί ανασταλτικά στην αξιοποίηση των οικονομιών κλίμακας

και συντελεί στην αδυναμία που παρατηρείται σε ό,τι αφορά την υιοθέτηση προηγμένης τεχνολογίας και σύγχρονων μεθόδων διεύθυνσης, σχεδιασμού παραγωγής και εμπορίας.

Σύμφωνα με το δείκτη επιχειρηματικής ανταγωνιστικότητας (Business Competitiveness Index) από το Διεθνές Οικονομικό Φόρουμ για το 2006, η Κύπρος βρίσκεται στη 45η θέση μεταξύ 121 χωρών. Με βάση την ίδια πηγή, οι κυριότεροι ανασταλτικοί παράγοντες για την επιχειρηματικότητα στην Κύπρο, είναι:

- 1 Οι περιοριστικοί εργασιακοί κανόνες.
- 2 Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες της δημόσιας υπηρεσίας, που είναι χρονοβόρες, προκαλούν ταλαιπωρία και είναι αποτρεπτικές στην αναπτυξιακή προσπάθεια.

Ανασταλτικοί Παράγοντες Επιχειρηματικότητας στην Κύπρο

Πηγή: Διεθνές Οικονομικό Φόρουμ (Global Competitiveness Report 2006-2007)

Δημόσια Διοίκηση

ΑΝΑΜΦΙΒΟΛΑ ο δημόσιος τομέας της Κύπρου είναι αποφασιστικός παράγοντας για την εύρυθμη, αποτελεσματική και με αναπτυξιακή κατεύθυνση λειτουργία όλου του κοινωνικοοικονομικού ιστού της χώρας. Τα τελευταία χρόνια, στο πλαίσιο αποτελεσματικής εφαρμογής του Κοινοτικού Κεκτημένου, ο ευρύτερος δημόσιος τομέας έχει ενισχυθεί ουσιαστικά με πρόσθετες θέσεις εργασίας, ενώ έχουν συσταθεί και στελεχωθεί νέοι, κυρίως ανεξάρτητοι, οργανισμοί με διευρυμένες αρμοδιότητες.

Η Δημόσια Διοίκηση διατηρεί ικανό και αξιόλογο προσωπικό, με πολύ υψηλό επίπεδο μόρφωσης και πλούσιες εμπειρίες. Ενδεικτικά, αναφέρεται ότι το 54% των δημόσιων υπαλλήλων έχουν τουλάχιστο δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ το 33% κατέχει τίτλους πανεπιστημιακής ή/και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης.

Παρά τις σημαντικές πρωτοβουλίες εκσυγχρονισμού της Δημόσιας Διοίκησης που έχουν αναληφθεί τα τελευταία χρόνια, ο δημόσιος τομέας εξακολουθεί να αντιμετωπίζει διάφορα

πολυσύνθετα προβλήματα. Οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και η μη χρησιμοποίηση σύγχρονων μέσων, αποτελούν τη μεγαλύτερη τροχοπέδη στην προσπάθεια ανάπτυξης και εκσυγχρονισμού. Οι βασικές αδυναμίες στον τομέα της Δημόσιας Διοίκησης εστιάζονται:

- 1** Στις ελλείψεις αναφορικά με τις οργανωτικές δομές, μηχανισμούς και εμπειρίες διαμόρφωσης και παραγωγής πολιτικής, σχεδιασμού και εφαρμογής αναπτυξιακών έργων.
- 2** Στις ελλείψεις στις παρεχόμενες υπηρεσίες προς τους πολίτες, ιδιαίτερα προς τις κοινωνικές ομάδες και τις επιχειρήσεις.
- 3** Στις πολύπλοκες διαδικασίες και νομοθεσίες και τις δύσκαμπτες οργανωτικές δομές.

ΑΠΟΣΚΟΠΩΝΤΑΣ στην αύξηση της αποδοτικότητας του δημόσιου τομέα, καθώς και στην ενίσχυση της διαφάνειας και της αξιοκρατίας, έχουν προωθηθεί μέτρα, όπως:

- Η τροποποίηση του περί Δημόσιας Υπηρεσίας Νόμου για επιτάχυνση των διαδικασιών πρόσληψης προσωπικού.
- Ο περαιτέρω εκσυγχρονισμός των σχεδίων υπηρεσίας, που ορίζουν τα γενικά καθήκοντα και τις ευθύνες μιας υπηρεσίας/θέσης και των προσόντων που απαιτούνται.
- Η ανάπτυξη Κώδικα Δεοντολογίας για τη Δημόσια Υπηρεσία βάσει του κώδικα δεοντολογίας του Συμβουλίου της Ευρώπης, που καθορίζει ευθύνες και υποχρεώσεις και την αναμενόμενη συμπεριφορά των δημόσιων υπαλλήλων.
- Η δημιουργία Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη.
- Η ανάπτυξη νέου συστήματος αξιολόγησης της απόδοσης, σε συνεργασία με εξωτερικούς συμβούλους.
- Το Σχέδιο «Εκπαίδευση Δημόσιων Υπαλλήλων σε εξειδικευμένα θέματα της Ε.Ε.», που προωθείται από την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης και που συμβάλλει στην ενδυνάμωση της διοικητικής ικανότητας της Δημόσιας Υπηρεσίας, για εφαρμογή του Κοινοτικού Κεκτημένου και γενικότερα στην πιο αποτελεσματική λειτουργία της Δημόσιας Υπηρεσίας στα νέα ευρωπαϊκά δεδομένα. Στο πλαίσιο αυτού του σχεδίου, που χρηματοδοτείται από πόρους της Μεταβατικής Διευκόλυνσης για το 2005, θα γίνουν περίπου 150 εκπαιδευτικές δραστηριότητες με 2000 συμμετοχές για 800 λειτουργούς.

Κοινωνία της Πληροφορίας

ΣΕ Ο,ΤΙ ΑΦΟΡΑ τον τομέα της Κοινωνίας της Πληροφορίας η Κύπρος έχει παρουσιάσει σημαντική πρόοδο τα τελευταία χρόνια. Σημειώθηκε, για παράδειγμα, σημαντική αύξηση στη

διασύνδεση τόσο νοικοκυριών όσο και επιχειρήσεων με το Διαδίκτυο και έφτασε στα 32% και 90% αντίστοιχα για το 2005. Ενδεικτικός είναι ο πίνακας που ακολουθεί:

Στατιστικά Στοιχεία για την Κοινωνία της Πληροφορίας

ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ	2002	2003	2004	2005	Ε.Ε.25 ¹
Πρόσβαση και Χρήση					
- Συνδρομές στους Παροχείς Υπηρεσιών Διαδικτύου για πρόσβαση στο Διαδίκτυο ανά 1000 κατοίκους	104	120	119	123	
- Συχνή χρήση διαδικτύου ² (%)	23,3	24,2	27,7	26,2	43,0
- Χρήση Δημόσιων Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών (%)			10,8	11,4	22,0
Νοικοκυριά					
- Νοικοκυριά με πρόσβαση στο διαδίκτυο (%)	24	29	29	32	48
- Ευρυζωνική Σύνδεση DSL ³ (%)		1,5	2,4	4,5	10,6
Επιχειρήσεις					
- Επιχειρήσεις με πρόσβαση στο Διαδίκτυο (%)			82,3	84,6	91
- Επιχειρήσεις με ευρυζωνική σύνδεση (%)			35	40	63
- Χρήση Δημόσιων Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών (%)			35,3	39,5	57,0
Εκπαίδευση					
Δημοτική					
- Υπολογιστές ανά 100 μαθητές	5,4	5,6	7,3	7,7	
- Συνδεδεμένοι υπολογιστές στο Διαδίκτυο ανά 100 μαθητές	0,6	4,8	5,0	5,7	
Μέση					
- Υπολογιστές ανά 100 μαθητές	10,8	12,1	16,0	17,0	
- Συνδεδεμένοι υπολογιστές στο Διαδίκτυο ανά 100 μαθητές	5,1	5,5	10,0	12,2	
Τριτοβάθμια					
- Υπολογιστές ανά 100 μαθητές	10,1	10,2	11,7	μ.δ	
- Συνδεδεμένοι υπολογιστές στο Διαδίκτυο ανά 100 μαθητές	9,2	9,2	11,2	μ.δ.	

¹ Ο μέσος όρος των 25 κρατών-μελών της Ε.Ε. για το έτος 2005

² Ο όρος συχνή χρήση αναφέρεται στη χρήση τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα

³ Περιλαμβάνονται συνδέσεις ADSL, DSL-Lite, DSL-Business

μ.δ: Μη διαθέσιμα στοιχεία

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, Eurostat

ΕΞΙΣΟΥ σημαντική αύξηση σημειώθηκε και στον αριθμό των ηλεκτρονικών υπολογιστών στα σχολεία. Ανά μαθητές οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές ήταν 1:13 στη δημοτική εκπαίδευση και 1:6 στη μέση εκπαίδευση. Περίπου 70 - 75% των ηλεκτρονικών υπολογιστών είναι συνδεδεμένοι με το Διαδίκτυο. Επίσης μικρή άνοδο σημείωσε η ευρυζωνική σύνδεση με το Διαδίκτυο, τόσο στα νοικοκυριά όσο και στις επιχειρήσεις, με τα αντίστοιχα ποσοστά για το 2005 να είναι 4,5% και 40% αντίστοιχα. Βελτίωση παρατηρήθηκε και στη χρήση των δημόσιων ηλεκτρονικών υπηρεσιών, που έφτασε το 2005 σε 11,4% των νοικοκυριών και 39,5% των επιχειρήσεων σε σχέση με 10,8% και 35,3% αντίστοιχα για το 2004.

Παρά τη σημαντική πρόοδο που επιτεύχθηκε, η Κύπρος βρίσκεται χαμηλά σε σχέση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, καταδεικνύοντας ότι υπάρχουν ακόμη μεγάλα περιθώρια αξιοποίησης των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι ο μέσος όρος των Ε.Ε.25 για το 2005 είναι 48% και 91% για την πρόσβαση των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων στο Διαδίκτυο αντίστοιχα, 10,6% και 63% για την ευρυζωνική σύνδεση των ατόμων και των επιχειρήσεων με το διαδίκτυο και 22% και 57% για τη χρήση των δημόσιων ηλεκτρονικών υπηρεσιών από τα άτομα και τις επιχειρήσεις αντίστοιχα.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ της ανταγωνιστικότητας της Οικονομίας αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη συνέχιση της οικονομικής ανάπτυξης της Κυπριακής Δημοκρατίας, την επίτευξη των στόχων της Λισαβόνας, καθώς και την εφαρμογή της κυρίαρχης επιδίωξης του Νέου Στρατηγικού Σχεδίου Ανάπτυξης, για καθιέρωση της Κύπρου ως γέφυρας οικονομικής συνεργασίας μεταξύ της Ε.Ε. και των χωρών της Μέσης Ανατολής και της Βόρειας Αφρικής και ως διεθνούς και περιφερειακού επενδυτικού και επιχειρηματικού κέντρου παροχής υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Η στρατηγική στόχευση της Κύπρου επικεντρώνεται στην ενίσχυση της ποιοτικής διάστασης της ανταγωνιστικότητας, με τη διεύρυνση και ενδυνάμωση των δραστηριοτήτων υψηλής προστιθέμενης αξίας, κυρίως τεχνολογικής έντασης και έντασης γνώσης, με την παράλληλη βελτίωση της σχέσης τιμής/κόστους, μέσω της ενδυνάμωσης της παραγωγικότητας και της συγκράτησης του ρυθμού αύξησης των κόστων των συντελεστών παραγωγής.

Πολύ σημαντικοί για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας είναι και οι επιμέρους στόχοι, που προωθούν άλλοι Άξονες Ανάπτυξης.

Στο Κεφάλαιο αυτό τα μέτρα που αναλύονται για την επίτευξη του ευρύτερου στόχου της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής Οικονομίας, δομούνται στις ακόλουθες τέσσερις ενότητες:

- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ** και εκσυγχρονισμός των επιμέρους τομέων της Οικονομίας.
- **ΒΕΛΤΙΩΣΗ** της επιχειρηματικότητας και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος.
- **ΒΕΛΤΙΩΣΗ** της αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας της Δημόσιας Διοίκησης.
- **ΠΡΟΩΘΗΣΗ** της αξιοποίησης των τεχνολογιών πληροφορικής και επικοινωνιών.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ

Γεωργία

- Επαγγελματική κατάρτιση και προαγωγή της γνώσης των αγροτών.
- Ενίσχυση νέων γεωργών πρώτης εγκατάστασης.
- Πρόωρη συνταξιοδότηση αγροτών.
- Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών προς γεωργούς και δασοκαλλιεργητές.
- Εκσυγχρονισμός των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.
- Δημιουργία και εκσυγχρονισμός μονάδων μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών και δασοκομικών προϊόντων.
- Συμμετοχή των γεωργών σε δραστηριότητες ενημέρωσης και προώθησης των συστημάτων για τη βελτίωση της ποιότητας των τροφίμων.
- Ενθάρρυνση της σύστασης και λειτουργίας ομάδων παραγωγών/ενώσεων.
- Χωροταξική κτηνοτροφική ανάπτυξη.

Αλιεία

- Μέτρα για την προσαρμογή του Κοινοτικού Αλιευτικού Στόλου, όπως η μόνιμη παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων και ο εκσυγχρονισμός των αλιευτικών σκαφών.
- Μέτρα για ενίσχυση της υδατοκαλλιέργειας, της μεταποίησης και εμπορίας προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.
- Δημιουργία αλιευτικών λιμένων, τόπων εκφόρτωσης και καταφυγίων.
- Εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων και δημιουργία νέων καταφυγίων και κατασκευή ιχθυόσκαλας και χώρου ελλιμενισμού αλιευτικών σκαφών.
- Μέτρα για τη βιώσιμη ανάπτυξη αλιευτικών περιοχών.
- Προώθηση και ανάπτυξη νέων αγορών/εκστρατειών προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Μεταποίηση

- Σχέδιο παροχής χορηγιών για τεχνολογική αναβάθμιση της μεταποιητικής βιομηχανίας.
- Πρόγραμμα για επέκταση και δημιουργία νέων μονάδων μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων.
- Ενίσχυση του συστήματος ποιότητας, μέσω της πλήρους ενεργοποίησης του Φορέα Διαπίστευσης και του συστήματος επιθεώρησης των αρχών ορθής εργαστηριακής πρακτικής και του σχεδιασμού, ανέγερσης και εξοπλισμού του νέου εργαστηρίου μετρολογίας.
- Παροχή οικονομικής ενίσχυσης σε επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε εμπορικές εκθέσεις του εξωτερικού.

Τουρισμός

- Εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδίου Τουριστικής Ανάπτυξης 2003 - 2010, στο πλαίσιο του οποίου προωθείται η εφαρμογή ενός μοντέλου αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης.
- Σχέδιο παροχής κινήτρων για διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, με την προώθηση της δημιουργίας ειδικών προϊόντων που μπορούν να αναδείξουν τη μοναδικότητα της Κύπρου και έχουν ως επίκεντρο τον πολιτισμό και το περιβάλλον (όπως αθλητικός τουρισμός, θαλάσσιος, πολιτιστικός, εκπαιδευτικός, ιατρικός, συνεδριακός τουρισμός κ.τ.λ.).
- Δημιουργία δομών στήριξης, για παροχή τεχνικών συμβουλών και πληροφόρησης σε Μ-ΜΕ (Μικρομεσαίες επιχειρήσεις) με τουριστικές ή παρεμφερείς δραστηριότητες.
- Εφαρμογή της «στρατηγικής ποιότητας πρόσθετης αξίας».
- Προβολή της Κύπρου ως ποιοτικού τουριστικού προορισμού και προσέλκυση επιλεγμένων ομάδων της τουριστικής αγοράς.
- Εφαρμογή μεγάλων έργων εμπλουτισμού του τουριστικού προϊόντος, όπως γηπέδων γκολφ, μαρίνων και θεματικών πάρκων.

Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες

- Προσαρμογή των τραπεζικών ιδρυμάτων με το αναθεωρημένο θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε. για την κεφαλαιακή επάρκεια, προκειμένου να επιτευχθεί σύγκλιση με τους κανόνες της «Βασιλείας II».
- Σύσταση και λειτουργία Φορέα Εξώδικης Επίλυσης Διαφορών Χρηματοοικονομικής Φύσης, με σκοπό την ποιοτική αναβάθμιση των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών προς όφελος των καταναλωτών και της Οικονομίας γενικότερα.
- Αναβάθμιση και ενδυνάμωση των διευθετήσεων σύνδεσης των Συνεργατικών Πιστωτικών Ιδρυμάτων (ΣΠΙ) με τον Κεντρικό Φορέα.
- Εφαρμογή διαρθρωτικών και οργανωτικών μεταρρυθμίσεων στα ΣΠΙ μέσω της προώθησης των συγχωνεύσεων, της αναδιοργάνωσης και τεχνολογικής αναβάθμισής τους.
- Περαιτέρω βελτίωση και υποχρεωτική εφαρμογή του Κώδικα Εταιρικής Διακυβέρνησης, από όσο το δυνατό περισσότερες εταιρείες εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου.

Ναυτιλία

- Διαρκής βελτίωση της τεχνικής, διοικητικής, νομικής και οικονομικής υποδομής του τομέα της εμπορικής ναυτιλίας και περαιτέρω εξύψωση του κύρους της κυπριακής σημαίας.
- Εισαγωγή νομοθετικής ρύθμισης για τη δημιουργία ανεξάρτητου φορέα διερεύνησης ναυτιλιακών ατυχημάτων.
- Ετοιμασία και εφαρμογή ειδικών σχεδίων αντιμετώπισης περιστατικών ρύπανσης του θαλάσσιου περιβάλλοντος (contingency plans).
- Εγκατάσταση και λειτουργία συστήματος εποπτείας της θαλάσσιας κυκλοφορίας (VTMIS-Vessel Traffic Monitoring and Information System).
- Προβολή της Κύπρου ως διεθνούς περιφερειακού ναυτιλιακού κέντρου, μέσω της ενημέρωσης αξιόλογων πλοιοκτητριών εταιρειών σε βασικές ναυτιλιακές αγορές (Ελλάδα, Ευρώπη, Άπω Ανατολή) για τα συγκριτικά πλεονεκτήματα που προσφέρει η Κύπρος, καθώς και μέσω της σύναψης περαιτέρω διμερών συμφωνιών συνεργασίας.
- Διαμόρφωση και εισαγωγή ουσιαστικών κινήτρων, για προσέλκυση πλοίων τρίτων χωρών υπό κοινοτική σημαία στο κυπριακό νηολόγιο.

Εκσυγχρονισμός και Αναβάθμιση του Θεσμικού Πλαισίου

- Εφαρμογή της νέας δομής και οργάνωσης του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού.
- Ετοιμασία νέου θεσμικού και νομικού πλαισίου της Αρχής Λιμένων Κύπρου.
- Ολοκλήρωση διαδικασιών για αλλαγή του θεσμικού πλαισίου της ΑΤΗΚ.
- Εσωτερική αναδιοργάνωση και λειτουργία του Τμήματος Εμπορικής Ναυτιλίας.
- Μετεξέλιξη του Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας σε Ανεξάρτητη Αρχή.
- Αλλαγή του νομικού καθεστώτος του Τμήματος Ταχυδρομικών Υπηρεσιών και μετεξέλιξή του σε αυτόνομο Οργανισμό.
- Περαιτέρω ενίσχυση των συνθηκών ανταγωνισμού με την ενδυνάμωση των αρχών ανταγωνισμού, την κατάργηση ενδεχόμενων περιορισμών στην πρόσβαση στις αγορές, την καταπολέμηση ολιγοπωλιακών και μονοπωλιακών καταστάσεων και την απλοποίηση των διαδικασιών για την ευκολότερη διεξαγωγή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- Εξορθολογισμός των δημόσιων ενισχύσεων.
- Αναθεώρηση του πλαισίου που διέπει την ανάπτυξη δικτυακής υποδομής.
- Δημιουργία συντονιστικού φορέα για προώθηση και εφαρμογή της Κοινωνίας της Πληροφορίας.
- Εισαγωγή καινοτόμων υπηρεσιών όπως το υβριδικό ταχυδρομείο, το ηλεκτρονικό εμπόριο κτλ.

Ενίσχυση και Εκσυγχρονισμός Επιχειρηματικής Δραστηριότητας

- Προώθηση σχεδίων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας σε νέους επιχειρηματίες και γυναίκες (με παροχή χορηγιών που θα καλύπτουν μέρος της επενδυτικής δαπάνης) με ιδιαίτερη έμφαση σε δραστηριότητες έντασης γνώσης, νέας οικονομίας και σημαντικών κλάδων της κυπριακής Οικονομίας.
- Προώθηση της επιχειρηματικότητας στην εκπαίδευση με την εισαγωγή εξειδικευμένων προγραμμάτων.
- Περαιτέρω ενθάρρυνση της συνεργασίας του ιδιωτικού με τον δημόσιο τομέα (public-private partnerships).
- Ενθάρρυνση της δημιουργίας επιχειρήσεων spin offs από μεγάλες επιχειρήσεις.

- Παροχή ενισχύσεων συνολικού ύψους 30 εκ. ευρώ για τη δημιουργία μικρών κοινοπραξιών ελληνοκυπρίων και τουρκοκυπρίων, την τεχνολογική αναβάθμισή τους και την ανάπτυξη της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων.
- Ενθάρρυνση της συμμετοχής των Μ-ΜΕ (Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων) στο Πρόγραμμα Πλαίσιο της Ε.Ε.

για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (CIP) 2007 - 2013, το οποίο περιλαμβάνει δράσεις που στοχεύουν στη βελτίωση της πρόσβασης των Μ-ΜΕ σε χρηματοδοτικούς πόρους, στη βέλτιστη χρήση των τεχνολογιών της πληροφορικής και των επικοινωνιών και στην ενθάρρυνση της καινοτομίας.

Ανάπτυξη Εξειδικευμένων Υποδομών

- Λειτουργία του Κυπριακού Οργανισμού Προσέλκυσης Επενδύσεων (έχει ήδη συσταθεί ως μη κερδοσκοπικός Οργανισμός ιδιωτικού δικαίου, με μόνο μέτοχο το κράτος) για την αποτελεσματική προώθηση της Κύπρου ως διεθνούς επενδυτικού και επιχειρηματικού κέντρου και την προσέλκυση ξένων επενδυτών στους τομείς, που συνάδουν με την αναπτυξιακή πολιτική της Κυβέρνησης. Ο νέος Οργανισμός θα αποτελεί την κεντρική υπηρεσία πληροφόρησης, υποστήριξης και εξυπηρέτησης των επενδυτών από το εξωτερικό.
- Δημιουργία Φορέα ΜικροΜεσαίων Επιχειρήσεων με στόχο την παροχή εξειδικευμένης βοήθειας και πληροφόρησης στις Μ-ΜΕ, όπως η υποστήριξη των επενδυτικών δραστηριοτήτων των Μ-ΜΕ, η προώθηση διεθνών συνεργασιών και η ενημέρωση για ευρωπαϊκά προγράμματα.
- Δημιουργία εντός του 2007 Μονοθυριδικής Πρόσβασης (one-stop-shop), για τη σύσταση επιχειρήσεων.
- Δημιουργία Κρατικού Εγγυοδοτικού Οργανισμού, σκοπός του οποίου είναι η βελτίωση της πρόσβασης των υφιστάμενων και νέων Μ-ΜΕ σε πιστώσεις από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, με την παροχή εγγυήσεων τραπεζικού δανεισμού σε μικρές κυρίως επιχειρήσεις.
- Σύσταση εξειδικευμένης μονάδας, για προώθηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.
- Αποτελεσματική λειτουργία του νεοσυσταθέντος Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας Κύπρου, το οποίο θα αναλάβει τη συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των επιδόσεων της Κύπρου στον τομέα της ανταγωνιστικότητας, καθώς και του ανασυσταθέντος Συμβουλίου Παραγωγικότητας.

Δημόσια Διοίκηση: Απόδοση και Αποτελεσματικότητα

- Αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας και του επιτελικού ρόλου του δημόσιου τομέα και βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τον πολίτη.
- Απλοποίηση των δομών και των διαδικασιών του νομοθετικού και ρυθμιστικού πλαισίου, με στόχο την επιτάχυνση των διαφόρων διαδικασιών και της λήψης αποφάσεων. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στο πλαίσιο που διέπει τους τομείς των ακινήτων (Πολεοδομία, Κτηματολόγιο, Επαρχιακές Διοικήσεις, Τοπική Αυτοδιοίκηση) το εισαγωγικό και εξαγωγικό εμπόριο (αεροδρόμια, λιμάνια, τελωνεία) τη μεταποίηση τροφίμων (Υγειονομείο, Κτηνιατρείο) τις Δημόσιες Προσφορές (Γενικό Λογιστήριο, Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών) και τους ξένους εργάτες (Τμήματα Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Μετανάστευσης).
- Δημιουργία και άλλων Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη.
- Εφαρμογή νέου συστήματος αξιολόγησης των δημόσιων υπαλλήλων.

Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής - Επικοινωνιών

- Διαμόρφωση ολοκληρωμένης Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνία της Πληροφορίας, κεντρικός στόχος της οποίας θα είναι η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών, για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του συνόλου των τομέων οικονομικής δραστηριότητας.
- Αλλαγή της υφιστάμενης νοοτροπίας και κουλτούρας των πολιτών και εισαγωγή της ΤΠΕ (Τεχνολογιών Πληροφορικής – Επικοινωνιών) και του διαδικτύου στην καθημερινή ζωή.
- Ενθάρρυνση της εγκατάστασης στην Κύπρο, ατόμων που προσφέρουν υπηρεσίες μέσω Διαδικτύου (tele-work).
- Επέκταση της κάλυψης των ευρυζωνικών δικτύων και στις αγροτικές περιοχές, για να έχουν όλοι οι πολίτες τη δυνατότητα πρόσβασης από το σπίτι τους σε όλες τις υπηρεσίες που προσφέρονται ηλεκτρονικά.
- Δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού και νομοθετικού πλαισίου, που θα επιτρέπει την εκτέλεση διαφόρων δραστηριοτήτων μέσω του Διαδικτύου.
- Βελτίωση των συνθηκών ασφαλούς πρόσβασης και διεξαγωγής συναλλαγών μέσω του Διαδικτύου, και εφαρμογή του Νόμου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.
- Αναδιάρθρωση του συστήματος διαχείρισης του τομέα της Κοινωνίας της Πληροφορίας, μετά την απόφαση για ανάθεση του θέματος στον Υπουργό Οικονομικών.

Ενίσχυση των Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (e-Government)

- Δημιουργία Κυβερνητικής Αποθήκης Πληροφοριών (Government Data Warehouse) που θα περιέχει πληροφορίες από διάφορα πληροφοριακά συστήματα της Δημόσιας Υπηρεσίας.
- Εφαρμογή Συστήματος Κεντρικής Υποστήριξης (Help Desk) όλων των μικροϋπολογιστικών και πληροφοριακών συστημάτων της Δημόσιας Υπηρεσίας.
- Εφαρμογή ηλεκτρονικών διαδικασιών στη διενέργεια διαγωνισμών δημόσιων συμβάσεων (e-procurement).
- Επέκταση του Συστήματος Αυτοματοποίησης Γραφείων σε όλη τη Δημόσια Υπηρεσία, μέσω του οποίου θα καταστεί δυνατή η αποθήκευση όλων των εγγράφων σε ηλεκτρονική μορφή.
- Ολοκλήρωση της δημιουργίας Κυβερνητικής Διαδικτυακής Διόδου Ασφαλείας (Government Secure Gateway) που θα παρέχει υπηρεσίες ταυτοποίησης, ασφάλειας, κρυπτογράφησης, αποκρυπτογράφησης και διαδικτυακής ροής εργασίας.
- Προσαρμογή όλων των πληροφοριακών συστημάτων της δημόσιας υπηρεσίας και προετοιμασία των χρηστών τους ενόψει της υιοθέτησης του Ευρώ.
- Προώθηση της ηλεκτρονικής ταυτότητας/πιστοποίησης για τη χρήση βασικών Πανευρωπαϊκών υπηρεσιών μέσω του Διαδικτύου.
- Δημιουργία ενιαίου συστήματος ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στις τοπικές αρχές.
- Διαδικτυακή εφαρμογή γεωγραφικών συστημάτων πληροφοριών GIS σε όλους τους Δήμους που ασχολούνται με τον σχεδιασμό του χώρου.

Εφαρμογή Σχεδίου Δράσης για το Ηλεκτρονικό Επιχειρείν (e-Business)

ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ του ηλεκτρονικού επιχειρείν το Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού θα εφαρμόσει το τριετές Σχέδιο Δράσης 2007 - 2009 για το ηλεκτρονικό εμπόριο, οι κυριότερες πρόνοιες του οποίου είναι οι εξής:

- Σύσταση Μόνιμης Επιτροπής η οποία θα σχεδιάζει τη στρατηγική για το ηλεκτρονικό εμπόριο και θα παρακολουθεί την εφαρμογή της, καθώς και τις διεθνείς εξελίξεις στον τομέα.
- Δημιουργία Γραφείου/Φορέα για το ηλεκτρονικό εμπόριο («η-Δράση») το οποίο θα προσφέρει υποστηρικτικές υπηρεσίες προς την Επιτροπή και θα προωθεί την εφαρμογή των μέτρων στρατηγικής, που καθόρισε η Επιτροπή.

- Δημιουργία σχεδίων επιχορήγησης επιχειρήσεων, για αξιοποίηση του ηλεκτρονικού εμπορίου και των ΤΠΕ (Τεχνολογία Πληροφορίας-Επικοινωνίας).
- Ενημέρωση του κοινού και των επιχειρήσεων για τα οφέλη από τη χρήση του ηλεκτρονικού εμπορίου και ενθάρρυνσή τους για εκτέλεση εμπορικών συναλλαγών μέσω του Διαδικτύου.
- Προώθηση της χρήσης, λειτουργιών και πρόσβασης πληροφοριών του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού μέσω Διαδικτύου.

Προώθηση της Ηλεκτρονικής Εκμάθησης (e-Learning)

ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ των υποδομών και του μηχανολογικού εξοπλισμού των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων Δημοτικής και Μέσης Εκπαίδευσης, η οποία περιλαμβάνει:

- Αύξηση του αριθμού των ηλεκτρονικών υπολογιστών και τη σύνδεσή τους με το Διαδίκτυο.
- Διασύνδεση όλων των σχολείων μεταξύ τους μέσω Intranet.
- Δημιουργία Κέντρων Πολυμεσικών Εφαρμογών, στα οποία μπορούν όλοι

- (μαθητές, εκπαιδευτικοί, πολίτες) να εκπαιδεύονται σε εξειδικευμένες εφαρμογές των ΤΠΕ, όπως ηλεκτρονικές μουσικές, ενορχηστρώσεις και ηχογραφήσεις, επεξεργασία ήχου και εικόνας, βίντεο, παραγωγή ντοκιμαντέρ κ.ά.
- Λειτουργία ηλεκτρονικού συστήματος που θα παρέχει πλήρη ενημέρωση στους γονείς για τις επιδόσεις των μαθητών, τις παρουσίες και άλλα ζητήματα, που αφορούν τη φοίτηση των παιδιών τους στο σχολείο.

- Ψηφιακή μηχανογράφηση της Διοίκησης του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού, ώστε να απλοποιηθούν οι διαδικασίες και να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα της διοικητικής και γραμματειακής εργασίας του Υπουργείου, καθώς και των διοικήσεων των σχολείων.
- Λειτουργία Μονάδας Πληροφορικής στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, που θα είναι υπεύθυνη για το σχεδιασμό, συντονισμό και παρακολούθηση της εφαρμογής της στρατηγικής για την ηλεκτρονική μάθηση.
- Ανάπτυξη ή αγορά ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού περιεχομένου για

κάθε ένα από τα διδασκόμενα μαθήματα και διάχυσή του σε όλα τα σχολεία.

- Συνεχής επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην εκπαιδευτική εφαρμογή των ΤΠΕ, καθώς και στο περιεχόμενο των νέων Αναλυτικών Προγραμμάτων.
- Εισαγωγή της χρήσης πολυμέσων στην εκπαίδευση.
- Πιστοποίηση των βασικών δεξιοτήτων χρήσης ηλεκτρονικού υπολογιστή των εκπαιδευτικών και των μαθητών (απόκτηση ευρωπαϊκού διπλώματος ECDL ή άλλου αντίστοιχου εγκεκριμένου πιστοποιητικού).

Ανάπτυξη Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Υγείας (e-Health)

- Επέκταση της εφαρμογής του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος Ιατροφαρμακευτικής Περίθαλψης (Integrated Health Care Information System) σε όλα τα Νοσοκομεία της Κύπρου, καθώς και σε αγροτικά υγειονομικά κέντρα.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης Φαρμάκων, το οποίο θα παρέχει μεταξύ άλλων τη δυνατότητα εγγραφής, τιμολόγησης και ελέγχου των αποθεμάτων των φαρμάκων.
- Ανάπτυξη του Συστήματος Παρακολούθησης Υγείας, το οποίο θα παρέχει τη δυνατότητα γρήγορου εντοπισμού και αξιοποίησης των διαθέσιμων πληροφοριών και δεδομένων που σχετίζονται με τον τομέα της υγείας, βοηθώντας τους υπεύθυνους για λήψη αποφάσεων,

να παρακολουθούν και να αξιολογούν την επίδραση και τα αποτελέσματα των μέτρων που εφαρμόζουν.

- Προώθηση της επέκτασης των δικτύων τηλεματικής στην περιφέρεια: δημιουργία υπηρεσιών όπως η κατ' οίκον φροντίδα, η τηλεπαρακολούθηση και η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών με τη χρήση εφαρμογών που βασίζονται σε πλατφόρμες (π.χ. φορητά τηλέφωνα, υπολογιστές χειρός).
- Εισαγωγή του συστήματος Ιατρικής Κάρτας Υγείας, με το οποίο θα γίνεται ταυτοποίηση του κάθε ασθενούς και παροχή μέρους του ιατρικού ιστορικού του, διευκολύνοντας έτσι τη διακίνηση του ασθενούς σε διάφορα υγειονομικά κέντρα στην Κύπρο και το εξωτερικό.

Ανάπτυξη Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Ενσωμάτωσης (e-inclusion)

ΑΝΑΠΤΥΞΗ συστημάτων και άλλων λογισμικών (που θα συμβάλλουν στην κοινωνική ενσωμάτωση και εξυπηρέτηση ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού) όπως:

- Επέκταση και βελτίωση του μηχανογραφημένου συστήματος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας
- Προώθηση της πρόσβασης και χρήσης των νέων τεχνολογιών από όλους και ιδιαίτερα από τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.
- Προώθηση δράσης για την απόκτηση των απαραίτητων δεξιοτήτων και ενεργοποίηση των ευάλωτων ομάδων στη χρήση των νέων τεχνολογιών.
- Εμπλοκή των μη κυβερνητικών οργανώσεων στη διάχυση / παροχή των νέων τεχνολογιών στις ευάλωτες ομάδες.

Ανάπτυξη και Παροχή Ευρυζωνικών Δικτύων και Υπηρεσιών (Broadband Networks and Services)

- Εισαγωγή Επίγειας Ψηφιακής Τηλεόρασης.
- Λειτουργία Δικτύων Ασύρματης Πρόσβασης (Wireless Access Systems Networks) τα οποία παρέχουν τη δυνατότητα γρήγορης μετάδοσης ήχου, εικόνας και δεδομένων χωρίς τη χρήση ενσύρματων μέσων.
- Λειτουργία Δικτύων TETRA (TErrestrial TRunked RAdio Networks) τα οποία είναι εξειδικευμένα δίκτυα ασύρματης επικοινωνίας, που χρησιμοποιούνται κυρίως από τις κυβερνήσεις διαφόρων χωρών για θέματα δημόσιας ασφάλειας και επειγόντων περιστατικών (π.χ. πολιτική άμυνα, στρατός, αστυνομία, πυροσβεστική, νοσοκομεία κ.λ.π.).
- Αναθεώρηση του πλαισίου που διέπει την ανάπτυξη ασύρματης και σταθερής δικτυακής υποδομής.
- Υιοθέτηση νέων ευέλικτων μεθόδων ορθολογικής κατανομής και διαχείρισης των ραδιοσυχνοτήτων.
- Υιοθέτηση και εφαρμογή πλαισίου που να διέπει την εμπορική εκμετάλλευση του ραδιοφάσματος.

ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

ΟΙ ΟΚΤΩ ΑΞΟΝΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ

ΣΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
όπου η παγκόσμια οικονομική δραστηριότητα συνεχώς μεταβάλλεται, με κύρια χαρακτηριστικά την εντατικοποίηση του ανταγωνισμού και τη διεθνοποίηση και ολοκλήρωση των αγορών, η Έρευνα και Τεχνολογική Αναβάθμιση, ως μέσο παραγωγής και εφαρμογής νέας γνώσης, έχει αναδειχθεί σε παράγοντα κλειδί για την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση με αποφάσεις συνόδων Ευρωπαϊκών Συμβουλίων και ιδιαίτερα αυτών της Λισαβόνας το 2000 και της Βαρκελώνης το 2002, έχει θέσει ως στόχο να καταστεί χώρας που να χαρακτηρίζεται από συνθήκες βιώσιμης ανάπτυξης, ευημερίας, κοινωνικής συνοχής και ποιότητας ζωής υψηλής στάθμης για τους πολίτες της. Μέσα στις συνθήκες αυτές, αναγνωρίζεται ότι η έρευνα, η καινοτομία και οι τεχνολογίες αιχμής συνιστούν βασικές κινητήριες δυνάμεις.

Έρευνα

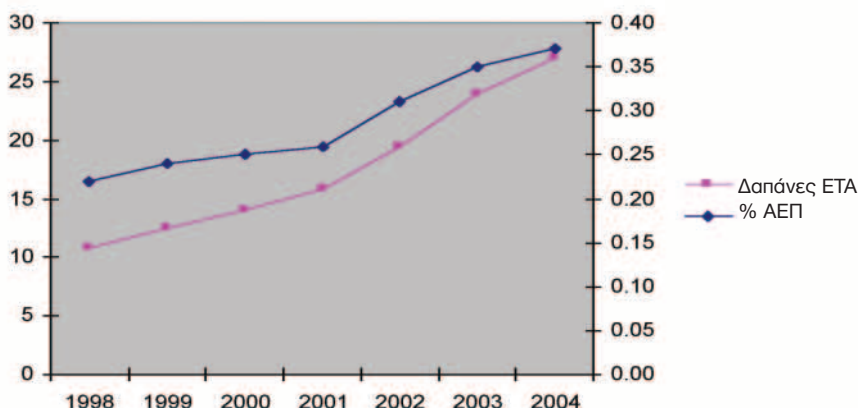
Κατά την τελευταία δεκαετία έχει βελτιωθεί σημαντικά ο τομέας της Έρευνας, με τις δραστηριότητες έρευνας ως ποσοστό του ΑΕΠ να αυξάνονται από το 0,22% το 1998 σε 0,37% το 2004. Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί, η αύξηση

στις ερευνητικές δαπάνες είναι ακόμη μεγαλύτερη σε απόλυτους αριθμούς, φτάνοντας τα £27,2 εκ. το 2004 σε σχέση με £10,8 εκ. το 1998.

Αυτό μεταφράζεται σε μέσο ετήσιο ρυθμό αύξησης 16,8%, που είναι από τους υψηλότερους της Ευρώπης.

Δαπάνες Έρευνας και Ανάπτυξης

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

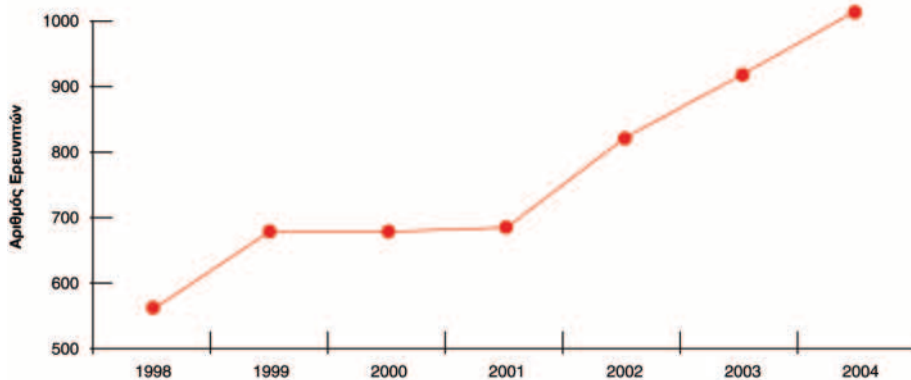

ΠΑΡΑ τη σημαντική άνοδο και ανάπτυξη του τομέα το μερίδιο του ΑΕΠ που αναλογεί σε δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης παραμένει χαμηλό, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες 24 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (μέσος όρος Ε.Ε.25=1,85%) αφού η Κύπρος κατείχε το δεύτερο χαμηλότερο ποσοστό μεταξύ των 25 κατά το 2004. Αξιοσημείωτη είναι και η μικρή συνεισφορά του ιδιωτικού τομέα στη χρηματοδότηση ερευνητικών δραστηριοτήτων, που έφτασε μόλις σε 25%, απέχοντας πολύ από τον στόχο του 67% που τέθηκε στο Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας της Βαρκελώνης.

Από το σύνολο των ερευνητικών δαπανών το 2004, 50% αφορούσε εφαρμοσμένη έρευνα, 18% βασική έρευνα και 22% πειραματική ανάπτυξη. Οι ερευνητικές δραστηριότητες

επικεντρώθηκαν κυρίως στις θετικές επιστήμες, καθώς και στις αγροτικές και κοινωνικές επιστήμες που απορρόφησαν 40% και 16% αντίστοιχα των ερευνητικών δαπανών.

Το ισοδύναμο πλήρους απασχόλησης του αριθμού των ατόμων σε δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης το 2004, ανήλθε στα 1017 άτομα, σημειώνοντας αύξηση 10,3% σε σχέση με το 2003. Παρά τη σημαντική αύξηση τα τελευταία χρόνια, το ερευνητικό δυναμικό εξακολουθεί να είναι μικρό, ειδικά αν ληφθεί υπόψη το υψηλό μορφωτικό επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού της Κύπρου (το ερευνητικό δυναμικό ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού ανέρχεται σε 0,62% ενώ ο μέσος όρος των 25 κρατών-μελών της Ε.Ε. είναι 1,31%).

Ερευνητικό Δυναμικό

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Η ΚΥΠΡΟΣ πέτυχε, ωστόσο, εντυπωσιακά αποτελέσματα σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή της στα Προγράμματα Πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά το Πέμπτο και Έκτο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, η Κύπρος απορρόφησε, συνολικά €45 εκ. περίπου.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Έκθεσης Παρακολούθησης (Monitoring Report) του 2004 για το Έκτο Πρόγραμμα Πλαίσιο η Κύπρος κατατάσσεται **πρώτη και με σημαντική διαφορά** από τα υπόλοιπα 24 κράτη-μέλη της Ε.Ε., τόσο σε αριθμό έργων συμμετοχής ανά ερευνητικό δυναμικό, όσο και σε ποσό χρηματοδότησης ανά ερευνητή.

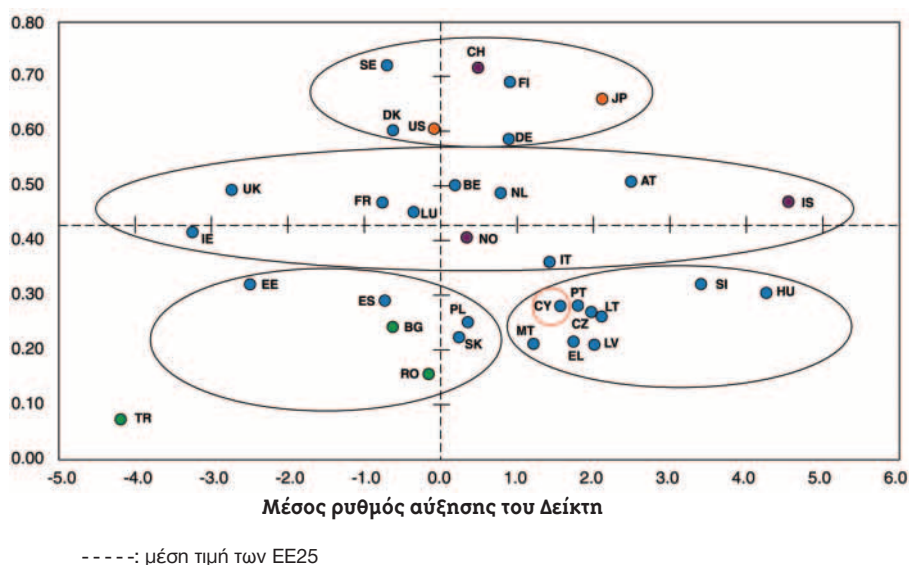
Καινοτομία

ΟΠΩΣ και στον τομέα της Έρευνας το γενικότερο επίπεδο Καινοτομίας στην Κύπρο παρουσιάζεται χαμηλό, συγκρινόμενο με τα ευρωπαϊκά επίπεδα. Στην Έκθεση του Innovation Scoreboard της Ε.Ε. για το 2005, ο Δείκτης Καινοτομίας για την Κύπρο ανήλθε στο 0,28, ενώ ο ευρωπαϊκός μέσος όρος ήταν 0,42, κατατάσσοντας την Κύπρο στη 17η θέση.

Η Κύπρος κατατάσσεται στην κατηγορία των χωρών, που παρουσίασαν ανοδική τάση στον τομέα της Καινοτομίας, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα που ακολουθεί:

Δείκτης Καινοτομίας 2005 - Τρέχουσες Αποδόσεις και Τάσεις

Πηγή: Έκθεση του Innovation Scoreboard της Ε.Ε., για το 2005

Στους επιμέρους δείκτες Καινοτομίας που αφορούν τη δημιουργία γνώσης, την αξιοποίηση καινοτόμων εφαρμογών

και την κατοχύρωση πνευματικών δικαιωμάτων, η Κύπρος κατατάσσεται συγκριτικά χαμηλά.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Έρευνα

Η αύξηση των συνολικών δαπανών (δημόσιες και ιδιωτικές) σε δραστηριότητες Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης στο 1% του ΑΕΠ έως το 2010, αποτελεί τον κυριότερο στόχο της κυβερνητικής πολιτικής στον τομέα της Έρευνας. Οι επιμέρους στόχοι που έχουν τεθεί, οι οποίοι είναι άμεσα συνυφασμένοι με τον πρωταρχικό στόχο, είναι οι εξής:

- Αύξηση της οικονομικής συνεισφοράς του ιδιωτικού τομέα σε δραστηριότητες έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογικής ανάπτυξης. Αυτό προϋποθέτει τη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας στις επιχειρήσεις, καθώς και την ενδυνάμωση των δεσμών μεταξύ της επιχειρηματικής και της ακαδημαϊκής/ερευνητικής κοινότητας.
- Αναβάθμιση των υφιστάμενων και δημιουργία νέων ερευνητικών υποδομών με δυνατότητες διεξαγωγής υψηλού επιπέδου ερευνητικών δραστηριοτήτων σε σύγχρονους τομείς ερευνητικής και τεχνολογικής αιχμής.
- Αύξηση του αριθμού του ερευνητικού δυναμικού.
- Προσέλκυση αξιόλογων ερευνητών και επιστημόνων του εξωτερικού, με αξιοποίηση της τεχνογνωσίας και της ερευνητικής τους εμπειρίας.
- Προώθηση της καλλιέργειας ερευνητικής κουλτούρας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.
- Αξιοποίηση του Έβδομου Προγράμματος Πλαισίου της Ε.Ε. για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, 2007 - 2013.
- Ενδυνάμωση του συστήματος έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης της χώρας και σύνδεσή του με την παραγωγική βάση.

Καινοτομία

Σε ό,τι αφορά την Καινοτομία οι στόχοι που έχουν τεθεί είναι οι εξής:

- Ενίσχυση της ενδογενούς δυνατότητας των επιχειρήσεων για ανάπτυξη καινοτόμων δραστηριοτήτων.
- Δημιουργία καινοτομικής κουλτούρας και ευαισθητοποίηση του κοινού σε θέματα έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης.
- Ανάπτυξη μηχανισμών χρηματοδότησης καινοτόμων δραστηριοτήτων.
- Γεφύρωση του χάσματος μεταξύ της επιχειρηματικής και της ακαδημαϊκής/ερευνητικής κοινότητας.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ του επανακαθορισμού της πολιτικής και της επανατοποθέτησης των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στρατηγικών επιδιώξεων της Κυβέρνησης στον τομέα της Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, προωθείται η αναμόρφωση του συστήματος Έρευνας-Τεχνολογίας-Καινοτομίας (ΕΤΚ). Ήδη ετοιμάζεται Πρόταση προς το Υπουργικό

Συμβούλιο που προβλέπει τις ακόλουθες δομές:

- α)** δημιουργία Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας, υπό την προεδρία του Προέδρου της Δημοκρατίας,
- β)** σύσταση Επιστημονικού Συμβουλίου Έρευνας,
- γ)** μετεξέλιξη του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας σε Ίδρυμα Προώθησης Έρευνας, Τεχνολογικής Ανάπτυξης και Καινοτομίας.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ που τίθενται στον τομέα της Έρευνας είναι αρκετά φιλόδοξοι και η μετάβαση στο επιθυμητό αποτέλεσμα προϋποθέτει μια σημαντική ώθηση και ένα μεγάλο άλμα από την παρούσα κατάσταση.

Η Κυβέρνηση θα αυξήσει σημαντικά τις δαπάνες σε δραστηριότητες Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, πράγμα που θα επιτευχθεί κυρίως με τη δραστική αύξηση του προϋπολογισμού της νέας Δέσμης Προγραμμάτων του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας για την περίοδο 2007 - 2010. Παράλληλα θα εφαρμόσει σειρά μέτρων πολιτικής, περιλαμβανομένων και δημοσιονομικών κινήτρων, για να ωθήσει την αύξηση της συνεισφοράς του ιδιωτικού τομέα σε ερευνητικές δραστηριότητες.

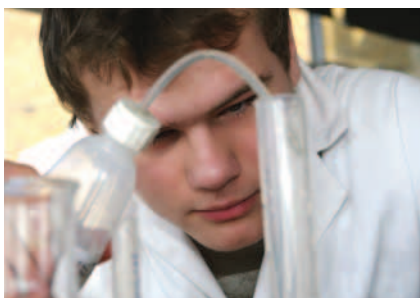
Τα μέτρα που θα ληφθούν για την επίτευξη των στόχων στον τομέα της Έρευνας μπορούν να ταξινομηθούν κάτω από τις εξής τέσσερις κατηγορίες:

- α)** Ενδυνάμωση της Επιστημονικής Βάσης.
- β)** Ενίσχυση της Συμμετοχής του Ιδιωτικού Τομέα σε Ερευνητικές Δραστηριότητες.
- γ)** Ανάπτυξη του Ερευνητικού Δυναμικού.
- δ)** Προώθηση της Διεθνούς Δικτύωσης και Συνεργασίας.

Με δεδομένο το ευρύ φάσμα του τομέα της Έρευνας και λαμβάνοντας υπόψη τόσο το μικρό μέγεθος της Κύπρου όσο και τον περιορισμένο προϋπολογισμό που διαθέτει για χρηματοδότηση ερευνητικών δραστηριοτήτων, καθίσταται αναγκαίος ο καθορισμός τομέων προτεραιότητας, στους οποίους θα δοθεί ιδιαίτερη έμφαση και θα στηριχθεί η ανάπτυξη της Έρευνας στην Κύπρο.

Η χρηματοδότηση πρέπει να επικεντρωθεί σε συγκεκριμένες θεματικές ενότητες, στις οποίες η Κύπρος έχει συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των άλλων κρατών και που θα αποτελέσουν τους τομείς αιχμής για την Έρευνα. Οι τομείς προτεραιότητας θα καθοριστούν από το Επιστημονικό Συμβούλιο Έρευνας.

Ενδυνάμωση της Επιστημονικής Βάσης

Η ΕΝΔΥΝΑΜΩΣΗ της επιστημονικής βάσης θα επιτευχθεί με την εφαρμογή μέτρων που αφορούν κυρίως την αναβάθμιση και επέκταση των ερευνητικών υποδομών. Αρχικά, θα προωθηθεί η αναβάθμιση των υφιστάμενων και η δημιουργία νέων ερευνητικών υποδομών, σχετικών με τους τομείς προτεραιότητας, ενώ παράλληλα θα προωθηθούν έργα που θα επιφέρουν οριζόντια αποτελέσματα σε διάφορους ερευνητικούς τομείς.

Τα μέτρα που θα ληφθούν περιλαμβάνουν:

- Τα τρία προγράμματα της νέας Δέσμης Προγραμμάτων του **Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας**, που αφορούν την αναβάθμιση υφιστάμενης υποδομής, τη δημιουργία νέας υποδομής και μεγάλης κλίμακας επενδύσεων, καθώς και τη δημιουργία δικτύων υποδομής.
- Την ανάπτυξη του **Διεθνούς Ινστιτούτου Κύπρου** για το Περιβάλλον και τη Δημόσια Υγεία, το οποίο ιδρύθηκε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ, με σκοπό την προσφορά ποιοτικής εκπαίδευσης και έρευνας στους τομείς του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας. Το Ινστιτούτο λειτούργησε το πρώτο του εκπαιδευτικό πρόγραμμα τον Σεπτέμβριο του 2005, ενώ από το ακαδημαϊκό έτος 2006 - 2007 προσφέρει μεταπτυχιακό πρόγραμμα για την περιβαλλοντική υγεία. Παράλληλα διεξάγει και ερευνητικές δραστηριότητες όπως είναι «η επικράτηση του καπνίσματος στους νέους της Κύπρου».
- Την ίδρυση του **Ινστιτούτου Κύπρου**, το οποίο θα αποτελέσει ένα περιφερειακό εκπαιδευτικό και ερευνητικό κέντρο αριστείας. Το πρώτο ερευνητικό κέντρο του Ινστιτούτου αναμένεται να λειτουργήσει το ακαδημαϊκό έτος 2007 - 2008, σε συνεργασία με το MIT (Τεχνολογικό Ινστιτούτο Μασαχουσέτης) και θα αφορά τους τομείς της Ενέργειας, του Περιβάλλοντος και του Νερού, ενώ η ολοκλήρωση της ανάπτυξης του Ινστιτούτου υπολογίζεται το έτος 2013.
- Την ίδρυση του **Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου**, που αναμένεται να λειτουργήσει το ακαδημαϊκό έτος 2007 - 2008. Στόχος του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου είναι η προώθηση της εφαρμοσμένης έρευνας στους τομείς της Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων, της Αγροτικής Παραγωγής, της Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών και της Έρευνας στην Αντισεισμική Μηχανή και το Σχεδιασμό Κτιρίων.
- Την αναβάθμιση των ιδιωτικών σχολών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε **ιδιωτικά πανεπιστήμια**. Τα μεγαλύτερα ιδιωτικά κολέγια της Κύπρου έχουν ήδη υποβάλει αιτήσεις στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, που θα αξιολογηθούν από ειδική επιτροπή και τελικές αποφάσεις αναμένεται να ληφθούν περί το τέλος του 2007.
- Την ανέγερση και εξοπλισμό της **βιβλιοθήκης** του Πανεπιστημίου Κύπρου. Η βιβλιοθήκη αναμένεται να έχει μια πολύπλευρη συμβολή και θα καλύπτει τους τομείς της έρευνας, της καινοτομίας, της κοινωνίας της γνώσης, της κοινωνικής συνοχής και της ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.
- Την ενίσχυση του **Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής** στους τομείς της Έρευνας, της Εκπαίδευσης και της προσφοράς βιοϊατρικών υπηρεσιών στους τομείς της Νευρολογίας και της Γενετικής.

Ενίσχυση Συμμετοχής Ιδιωτικού Τομέα σε Ερευνητικές Δραστηριότητες

Η ΕΝΙΣΧΥΣΗ της συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα σε ερευνητικές δραστηριότητες αναμένεται να προκύψει τόσο από τη δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για τις επιχειρήσεις για να επενδύσουν σε έρευνα, όσο και από τη σύσφιξη των δεσμών μεταξύ ακαδημαϊκών/ερευνητών και επιχειρηματιών.

Τα προτεινόμενα μέτρα είναι:

- Η σημαντική αύξηση του προϋπολογισμού της νέας Δέσμης Προγραμμάτων του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας, η οποία συνεπάγεται και σημαντική αύξηση στην οικονομική συνεισφορά των επιχειρήσεων, αφού η εξασφάλιση χρηματοδότησης από τα προγράμματα προϋποθέτει συνεισφορά κατά 40% του συνολικού κόστους από τους αιτητές, στους οποίους περιλαμβάνονται και επιχειρήσεις.

- Η αναβάθμιση των δύο προγραμμάτων της νέας Δέσμης Προγραμμάτων του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας, που αφορούν την Ανάπτυξη Βιομηχανικής Έρευνας και Καινοτόμου Επιχειρηματικότητας.

- Η μελέτη παροχής φορολογικών κινήτρων στις επιχειρήσεις για τις δαπάνες τους σε ερευνητικές δραστηριότητες.

- Η ενθάρρυνση της συμμετοχής των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στα ερευνητικά προγράμματα του Έβδομου Προγράμματος Πλαισίου για την Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη.

Ανάπτυξη του Ερευνητικού Δυναμικού

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ κρίσιμης μάζας ερευνητών ειδικότερα στους ερευνητικούς τομείς αιχμής αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για ανάπτυξη του τομέα της Έρευνας.

Τα μέτρα που προτείνονται αποσκοπούν στη βελτίωση της επαγγελματικής σταδιοδρομίας των ερευνητών, στην ενθάρρυνση της κινητικότητάς τους και στη δημιουργία ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Τα τρία Προγράμματα της νέας Δέσμης

Προγραμμάτων του Ιδρύματος Προώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) είναι:

- 1 Το Πρόγραμμα Ένταξης, Ενίσχυσης και Κινητικότητας Νέων Ερευνητών, που περιλαμβάνει δραστηριότητες που αφορούν την ένταξη και ενίσχυση νέων επιστημόνων, για την εφαρμογή ερευνητικού έργου που εκπονείται σε ερευνητικό φορέα, καθώς και την κινητικότητα νέων επιστημόνων σε κυπριακές επιχειρήσεις για εξειδικευμένο ερευνητικό έργο.

- 2** Το Πρόγραμμα Προσέλκυσης Επιστημόνων Εξωτερικού που επιδιώκει προσέλκυση αξιόλογων ερευνητών για να εργαστούν στην Κύπρο.
- 3** Το Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ερευνητικών Δραστηριοτήτων στο Εκπαιδευτικό Σύστημα της Κύπρου, με στόχο την εμπλοκή μαθητών και

φοιτητών σε ερευνητικές δραστηριότητες, και στην καλλιέργεια ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας στους νέους.

Πρωώθηση της Διεθνούς Δικτύωσης και Συνεργασίας

ΤΑ ΜΕΤΡΑ για πρωώθηση της Διεθνούς Δικτύωσης και Συνεργασίας επιδιώκουν τη διείσδυση των κυπριακών ερευνητικών κέντρων, ερευνητών και επιχειρήσεων σε διεθνή δίκτυα και τη συνεργασία τους με αντίστοιχους Οργανισμούς του εξωτερικού.

Οι ενδεικτικές δράσεις που θα ληφθούν είναι:

- Η συνέχιση των μέτρων που εφαρμόζει η Κυβέρνηση για πρωώθηση της συμμετοχής ερευνητών, ερευνητικών κέντρων και επιχειρήσεων στα Προγράμματα Πλαίσιο της Ε.Ε. για Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη.
Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν:
 - Τη δημιουργία δικτύου Εθνικών Σημείων Επαφής.
 - Το Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για συμμετοχή δημόσιων υπαλλήλων στα Προγράμματα.
 - Την καταβολή των εξόδων που είχαν οι Κύπριοι ερευνητές κατά το στάδιο προετοιμασίας υποβολής πρότασης, που κρίθηκε κατάλληλη για χρηματοδότηση.

- Η συνέχιση της συμμετοχής του Ιδρύματος Πρωώθησης Έρευνας (ΙΠΕ) σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα, σε δίκτυα Ευρωπαϊκών Πρωτοβουλιών και σε Οργανισμούς, με στόχο την πρωώθηση της συνεργασίας των Κυπρίων ερευνητών με αντίστοιχα πανευρωπαϊκά δίκτυα, σε θέματα επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας.
- Η ενίσχυση του Κυπριακού Κέντρου Κινητικότητας, που έχει ως στόχο την υποστήριξη Κυπρίων Ερευνητών, που επιθυμούν να εργαστούν σε άλλη ευρωπαϊκή χώρα και ξένων ερευνητών που επιθυμούν να εργαστούν στην Κύπρο.
- Η πρωώθηση και εφαρμογή των Διακρατικών Συνεργασιών της Κύπρου για επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία, με χώρες όπως η Ελλάδα, η Γαλλία, η Σλοβενία κ.ά.

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ των στόχων που τέθηκαν στον τομέα της Καινοτομίας σημαντική συμβολή θα έχει η εφαρμογή πενταετούς Σχεδίου Δράσης για την Περιφερειακή Στρατηγική Ανάπτυξη της Καινοτομίας στην Κύπρο (RISC).

Πρόσθετα μέτρα μαζί με τα μέτρα του Σχεδίου RISC μπορούν να ομαδοποιηθούν στις εξής τέσσερις κατηγορίες:

- (α) Δημιουργία Πόλων Καινοτομίας και Εκκολαπτηρίων Επιχειρήσεων.
- (β) Παροχή Υπηρεσιών Στήριξης της Καινοτομίας.
- (γ) Βελτίωση της Πρόσβασης των Επιχειρήσεων σε Χρηματοδοτικές Πηγές.
- (δ) Δημιουργία καινοτομικής κουλτούρας.

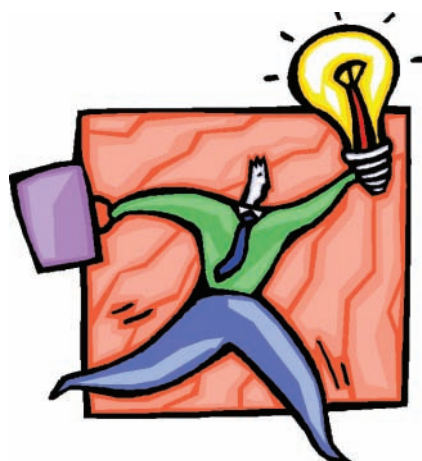
Δημιουργία Πόλων Καινοτομίας και Εκκολαπτηρίων Επιχειρήσεων

Θα προωθηθούν τα ακόλουθα μέτρα:

- Δημιουργία Τεχνολογικού Πάρκου για εγκατάσταση ερευνητικών κέντρων, εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων και καινοτόμων επιχειρήσεων ταχείας ανάπτυξης.
- Περαιτέρω αναβάθμιση του θεσμού των Εκκολαπτηρίων, στο πλαίσιο του οποίου στηρίζονται νέοι επινοητές, για να αναπτύξουν και να

εμπορευματοποιήσουν τις καινοτόμες ιδέες τους και να τις μετατρέψουν σε εμπορεύσιμα τελικά προϊόντα, δημιουργώντας παραγωγικές επιχειρήσεις.

- Εισαγωγή προγράμματος διαπίστευσης των Εκκολαπτηρίων.

Παροχή Υπηρεσιών Στήριξης της Καινοτομίας

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ του συστήματος Καινοτομίας μπορεί να υποστηριχτεί και να υποβοηθηθεί, τόσο από την ενδογενή ανάπτυξη καινοτόμων δραστηριοτήτων από τις επιχειρήσεις, όσο και από την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ επιχειρηματιών και ερευνητών/ακαδημαϊκών.

Οι ενδεικτικές δράσεις είναι οι εξής:

- Πρόγραμμα «MENTΩΡ»:
συστηματική παροχή επαγγελματικών συμβουλευτικών υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις από Συμβουλευτικούς Οίκους, για εκσυγχρονισμό και βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους.
- Πρόγραμμα «ΕΥΡΕΣΙΤΕΧΝΙΑ»:
παροχή οικονομικής στήριξης και κατοχύρωση ευρεσιτεχνιών, που απορρέουν από ερευνητικές δραστηριότητες ατόμων ή επιχειρήσεων.
- Δημιουργία ανοικτής γραμμής επικοινωνίας επιχειρήσεων με ομάδα εμπειρογνομόνων, για άμεση παροχή βοήθειας σε συγκεκριμένα προβλήματα.
- Δημιουργία Θεματικών Δικτύων και Δικτύων Καινοτομίας, με στόχο την καλύτερη συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων και ερευνητικών οργανισμών.
- Δημιουργία Συστήματος Διαμεσολάβησης Έρευνας και Τεχνολογίας, για γεφύρωση της απόστασης ανάμεσα στα υποσυστήματα παραγωγής και ζήτησης Καινοτομίας.
- Δημιουργία Παρατηρητηρίου Καινοτομίας (ERMIS) το οποίο θα παρακολουθεί την πρόοδο εφαρμογής του Σχεδίου Δράσης RISC και θα αξιολογεί τα αποτελέσματα των διαφόρων μέτρων που θα ληφθούν.

Βελτίωση Πρόσβασης Επιχειρήσεων σε Χρηματοδοτικές Πηγές

Θα προωθηθούν τα ακόλουθα μέτρα:

- Δημιουργία Δικτύου Επιχειρηματικών Αγγέλων (Business Angels) το οποίο θα στοχεύει στην ανάπτυξη κατάλληλων μηχανισμών αξιολόγησης και μέτρων χρηματοδότησης καινοτόμων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.
- Συστηματική ενημέρωση και εκπαίδευση των επιχειρήσεων, για τα διάφορα σχέδια χρηματοδότησης

που μπορούν να αξιοποιήσουν για την ανάπτυξη καινοτόμων δραστηριοτήτων.

- Συμμετοχή στο Πρόγραμμα Πλαίσιο της Ε.Ε. για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (CIP) 2007 - 2013, για στήριξη καινοτόμων δραστηριοτήτων στις επιχειρήσεις των κρατών-μελών.

Δημιουργία Καινοτομικής Κουλτούρας

Θα προωθηθούν τα ακόλουθα μέτρα:

- Εκστρατεία διαφώτισης των επιχειρήσεων και του κοινού, για τη σημασία της έρευνας, τεχνολογικής ανάπτυξης και καινοτομίας, μέσω πραγματοποίησης εκδηλώσεων, έκδοσης ενημερωτικού υλικού και διάχυσης πληροφοριών.

- Καλλιέργεια ερευνητικής και καινοτομικής κουλτούρας στους νέους.
- Καθιέρωση Βραβείου Καινοτομίας στις επιχειρήσεις.

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ

ΟΙ ΟΚΤΩ ΑΞΟΝΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ αποτελεί προϋπόθεση για την οικονομική ανάπτυξη και οι κοινωνικές επενδύσεις μπορούν να αποβούν ανταγωνιστικό εργαλείο, για αντιμετώπιση των προβλημάτων, που προκαλούν η ραγδαία αλλαγή της τεχνολογίας, η διεθνοποίηση της Οικονομίας, αλλά και η γήρανση του πληθυσμού.

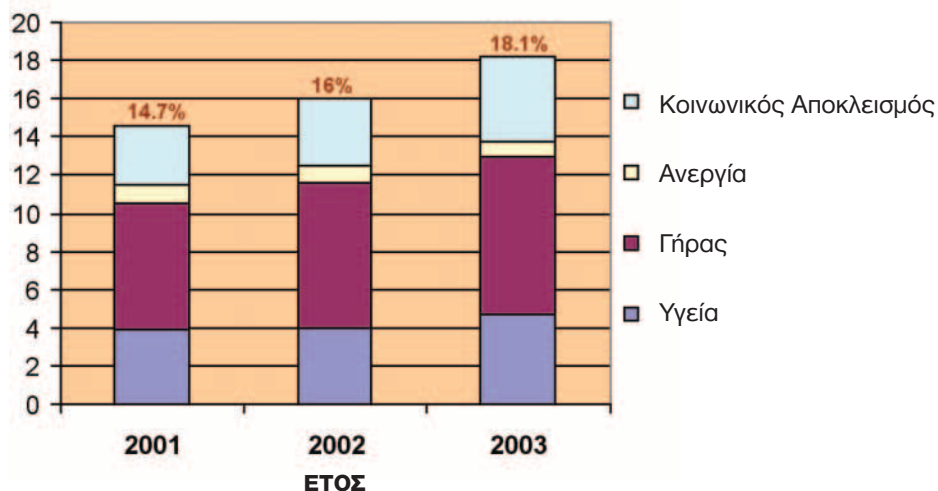
Η κυπριακή Κυβέρνηση βαθιά πεπεισμένη για τη σημασία της κοινωνικής συνοχής, την έχει προτάξει στο Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για τη Στρατηγική της Λισαβόνας και πέτυχε να ενταχθεί στην Ε.Ε., συνδυάζοντας τη δημοσιονομική εξυγίανση, με αξιοσημείωτους ρυθμούς ανάπτυξης, διαφυλάσσοντας παράλληλα την κοινωνική συνοχή.

Έτσι έχει επιτύχει ώστε το επίπεδο σύγκλισης με την Ε.Ε. να είναι αρκετά υψηλό, με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ να ανέρχεται στα 84% του μέσου όρου της Ε.Ε. (πρόβλεψη 2006).

Οι δαπάνες για την Κοινωνική Προστασία αυξήθηκαν από 14,7% το 2001 σε 18,1% το 2003, με το μεγαλύτερο ποσοστό να δαπανάται για τις συντάξεις γήρατος (8,2 %) και για την Υγεία (4,7%).

Συνολικές Κοινωνικές Δαπάνες (%) του ΑΕΠ

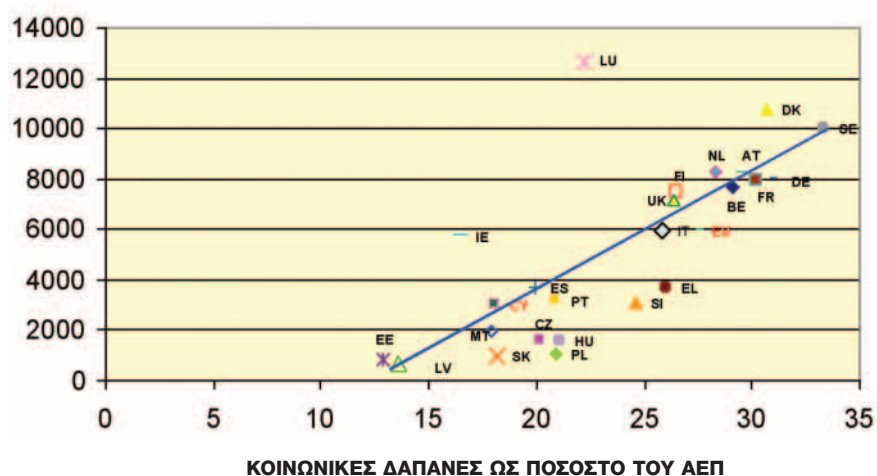
Πηγή : Eurostat και Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Σημ: Στις δαπάνες για την κοινωνική ευημερία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων, οι δαπάνες για την αναπηρία, τη στέγαση και το επίδομα τέκνου.

ΩΣΤΟΣΟ το συνολικό ποσοστό υστερούσε σε σχέση με τον μέσο όρο της Ε.Ε., που ανήλθε σε 28% το 2003. Μέρος της διαφοράς δικαιολογείται από την περιορισμένη δαπάνη για αποζημιώσεις προς ανέργους (επειδή η ανεργία είναι πολύ χαμηλότερη στην Κύπρο από ό,τι στην Ε.Ε.) την υποεκτίμηση των δαπανών υγείας λόγω

έλλειψης Εθνικού Σχεδίου Υγείας (ΓΕΣΥ) και την υποστήριξη από την οικογένεια, που προσφέρει υπηρεσίες που στο εξωτερικό εξασφαλίζονται έναντι πληρωμής. Γεγονός παραμένει ότι υπάρχουν ακόμη περιθώρια για αύξηση και βελτίωση της κοινωνικής προστασίας στην Κύπρο.

Κοινωνικές Δαπάνες στις Χώρες της Ε.Ε. κατά Κεφαλή και ως % του ΑΕΠ

Πηγή: Eurostat

Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ της Κυβέρνησης αντικατοπτρίζεται στους ετήσιους Προϋπολογισμούς που τα τελευταία χρόνια περιλαμβάνουν σημαντικά αυξημένα κονδύλια.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι:

Οι κοινωνικές παροχές έχουν αυξηθεί από £260 εκ. το 2002, στα £450 εκ. το 2006, παρουσιάζοντας συσσωρευμένη αύξηση μεγαλύτερη των 70%.

Παρόμοια αύξηση παρουσιάζουν και οι δαπάνες κοινωνικής φύσης, που έφθασαν το 2006 τα £1.370 εκ., από τα £791 εκ. το 2002.

Η Κυβέρνηση ανταποκρινόμενη σε απρόβλεπτες εξελίξεις, που επηρεάζουν ιδιαίτερα τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, προώθησε και έκτακτα πακέτα μέτρων ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής.

Το συνολικό κόστος των έκτακτων πακέτων μέτρων προσωρινής φύσης τα τελευταία δύο χρόνια, έφθασε τα £43 εκ.

Επιπρόσθετα, τα τελευταία δύο χρόνια προωθήθηκαν, μέσω των έκτακτων πακέτων και κοινωνικά μέτρα μόνιμου χαρακτήρα, που ξεπερνούν τα £19,4 εκ.

Στα μέτρα αυτά συγκαταλέγονται μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Ενοποίηση των στεγαστικών κυβερνητικών σχεδίων και διεύρυνση των κριτηρίων τους.
- Επέκταση του δικαιώματος για επίδομα μπέρας.
- Γενική αύξηση του επιδόματος εθνοφρουρών.
- Διεύρυνση των φοιτητικών σχεδίων.
- Επιδότηση της μεταφοράς μαθητών από αγροτικές σε αστικές περιοχές.
- Αύξηση του επιδόματος ενοικίου για τους πρόσφυγες.
- Εφαρμογή σχεδίων κατάρτισης ληπτών δημόσιου βοηθήματος και ατόμων με αναπηρίες για επανένταξη στην αγορά εργασίας.

Με το πρόσφατο έκτακτο πακέτο μέτρων καθορίστηκαν, για πρώτη φορά, εισοδηματικά κριτήρια για την παραχώρηση οικονομικής ενίσχυσης στους συνταξιούχους. Το πρόγραμμα εφαρμόζεται με επιτυχία και μεγάλος αριθμός δικαιούχων έχουν ήδη υποβάλει αίτηση, κυρίως μέσω των Κέντρων Εξυπηρέτησης του Πολίτη.

Αξιοσημείωτη είναι και η μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος για τα μηχανοκίνητα οχήματα. Ως αποτέλεσμα σημειώθηκε μεγάλη μείωση στις τιμές πώλησης των αυτοκινήτων και δόθηκε η ευκαιρία στους πολίτες να προμηθευτούν φθηνότερα, ασφαλέστερα και λιγότερο ρυπογόνα αυτοκίνητα.

Κίνδυνος Φτώχειας και Κοινωνικός Αποκλεισμός

Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ χαρακτηρίζεται από συνθήκες κοινωνικής συνοχής, καθώς κοινωνικά προβλήματα, όπως ανισότητες, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός συναντιούνται σε περιορισμένο βαθμό στην Κύπρο. Αυτό οφείλεται κυρίως στο χαμηλό ποσοστό ανεργίας, στο σημαντικό ρόλο

που εξακολουθεί να διαδραματίζει η ευρύτερη οικογένεια, που αναλαμβάνει μεγάλο μέρος της υποστήριξης των μελών της, στο δημόσιο κοινωνικό δίκτυο για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών, καθώς και στις πολιτικές που εφαρμόζουν το Κράτος, η Τοπική Αυτοδιοίκηση και ο εθελοντικός τομέας.

Δείκτες (2003)	Κύπρος	ΕΕ25
Ανισοκατανομή εισοδήματος (S80/S20)*	4,1	4,8
Συντελεστής Gini	0,27	0,30
Ποσοστό φτώχειας	15,3	15,0
Άνδρες	14,0	14,0
Γυναίκες	17,0	16,0
Ποσοστό φτώχειας ηλικιωμένων ατόμων (+65)	52,0	18,0
Άνδρες	48,0	14,0
Γυναίκες	55,0	19,0
Ποσοστό φτώχειας ηλικιωμένων ατόμων (+65) που ζουν μόνοι τους	73,0	26,0
Ποσοστό παιδικής φτώχειας (<16)	11,0	20,0
Δαπάνες για κοινωνική προστασία (% ΑΕΠ)	18,3	28
Γραμμή Σχετικής Φτώχειας	€7.822	€7.716

*Ποσοστό εισοδήματος που λαμβάνεται από το 20% του πληθυσμού με το υψηλότερο εισόδημα, προς το εισόδημα του 20% του πληθυσμού με το χαμηλότερο εισόδημα.

Δείκτες Κοινωνικής Συνοχής

Πηγή: Eurostat και Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Σύμφωνα με την Έρευνα Οικογενειακών Προϋπολογισμών που έγινε το 2003, το ποσοστό φτώχειας στην Κύπρο, με βάση το 60% του διάμεσου εισοδήματος ανά ισοδύναμο ενήλικα, μειώθηκε σε 15,3% το 2003, από 16,3% το 1997 και ήταν ίσο με τον

αντίστοιχο μέσο όρο στην Ε.Ε. για το 2003. Τα συνολικά στοιχεία για την Ε.Ε. δεν έχουν εκδοθεί ακόμη και έτσι δεν μπορεί να γίνει σύγκριση για το 2004, μεταξύ Κύπρου και Ε.Ε.

Ευάλωτες Ομάδες του Πληθυσμού

ΠΑΡΑ τους υγιείς δείκτες κοινωνικής ενσωμάτωσης, συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες είναι ιδιαίτερα ευάλωτες ως προς τον κίνδυνο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού και είναι οι ακόλουθες:

- Οι ηλικιωμένοι.
- Τα άτομα με αναπηρίες.
- Οι μονογονικές οικογένειες.
- Οι οικογένειες με σοβαρά κοινωνικά ή άλλα προβλήματα.
- Οι μετανάστες.
- Τα άτομα που ζουν στην ύπαιθρο και σε υποβαθμισμένες αστικές περιοχές,
- Οι νέοι που εγκαταλείπουν πρόωρα το σχολείο και οι νέοι με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο.

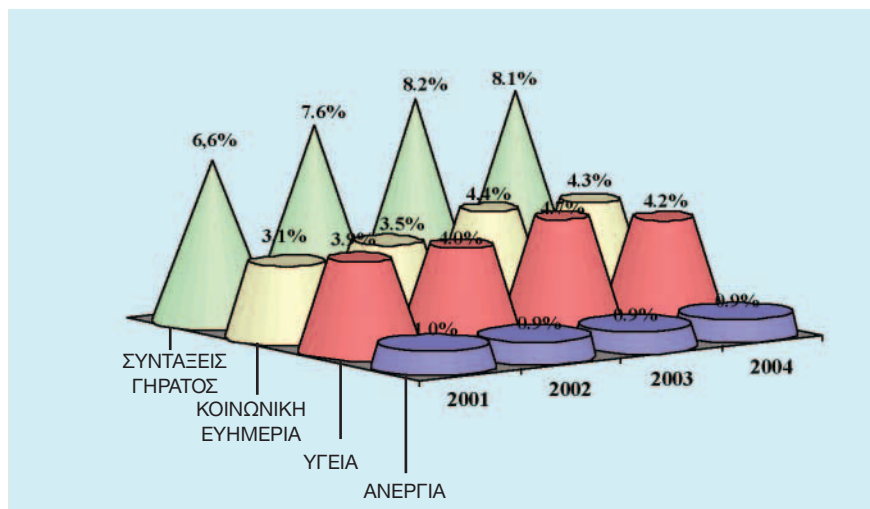
Τονίζεται στο σημείο αυτό, ότι έχει υπερδιπλασιαστεί ο αριθμός όσων λαμβάνουν δημόσιο βοήθημα (αυξήθηκε από 8.020 περιπτώσεις το 1990, σε 16.359 στο τέλος του 2002).

Το 18% των περιπτώσεων αφορά νέους, ηλικίας 18 έως 40 ετών, που ενώ έπρεπε να είναι η πιο παραγωγική ομάδα του πληθυσμού, εξαρτιούνται από το δημόσιο βοήθημα.

Σύστημα Ασφάλισης

Η ΓΗΡΑΝΣΗ του πληθυσμού αυξάνει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει το κυπριακό συνταξιοδοτικό σύστημα και κυρίως το συνεχώς αυξανόμενο κόστος των συντάξεων ως ποσοστό του ΑΕΠ. Αυξάνει επίσης τις επιπτώσεις που η αύξηση αυτή συνεπάγεται για τη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος και των δημόσιων οικονομικών.

Το πρόβλημα της γήρανσης του πληθυσμού θα υπερδιπλασιαστεί τις επόμενες δεκαετίες, με αποτέλεσμα ένας στους τέσσερις κατοίκους να είναι άνω των 65 ετών, λόγω και της μείωσης του συνολικού ποσοστού γονιμότητας, από 2,46 το 1984, σε 1,49 το 2004.

Ύψος των Συντάξεων Γήρατος, έναντι Υπόλοιπων Κοινωνικών Δαπανών, ως % του ΑΕΠ

Πηγή : Eurostat και Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

Σημ: Στις δαπάνες για την κοινωνική ευημερία περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων, οι δαπάνες για την αναπηρία, τη στέγαση και το επίδομα τέκνου.

Συντάξεις

Η ΚΑΤΩΤΑΤΗ σύνταξη Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το 2003 περιλαμβανόμενης της ειδικής χορηγίας, ήταν 35,2% του καθαρού διάμεσου σταθμισμένου εισοδήματος, όσο ήταν περίπου και το βασικό δημόσιο βοήθημα (34,5%).

Οι χαμηλές συντάξεις για ορισμένη μερίδα του πληθυσμού, είναι ένας από τους λόγους, που οι ηλικιωμένοι αυτής της κατηγορίας αντιμετωπίζουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας από όλες τις άλλες ομάδες.

Η τακτική ετήσια αναπροσαρμογή των συντάξεων του Γενικού Συστήματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων, σε συνδυασμό με τη σταδιακή ωρίμανση του αναλογικού συστήματος των συντάξεων Κοινωνικών Ασφαλίσεων και την αναπροσαρμογή του τρόπου υπολογισμού των συντάξεων, **θα αυξήσει τα επίπεδα των συντάξεων και θα βελτιώσει το επίπεδο διαβίωσης των συνταξιούχων.**

Οικονομική Βιωσιμότητα των Συντάξεων

ΟΙ ΟΛΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ συντάξεων το 2004 ως ποσοστό του ΑΕΠ ανήλθαν σε 6,9% και προβλέπεται ότι θα αυξηθούν σε 19,8% το 2050. Σε εξέλιξη βρίσκεται διάλογος με τους κοινωνικούς εταίρους για την εξεύρεση των απαιτούμενων λύσεων.

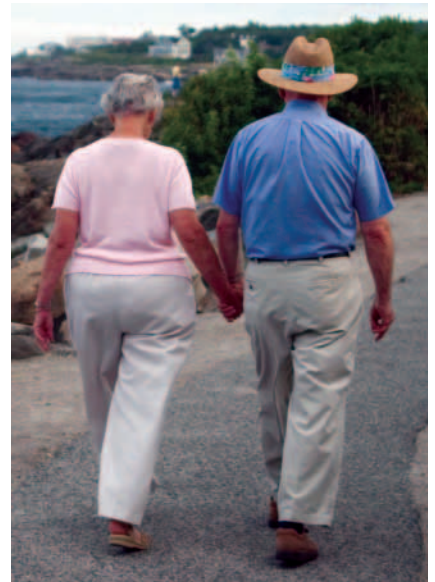
Ένα από τα μέτρα που έχει ήδη υλοποιηθεί είναι η αναπροσαρμογή των τεκμαρτών εισοδημάτων των αυτοτελώς εργαζομένων, με μέση αύξηση 13% και αύξηση των επαγγελματικών κατηγοριών τους από 9 σε 16, ώστε οι ασφαλιστές αποδοχές τους να συνάδουν με τα πραγματικά τους εισοδήματα. Παράλληλα μελετήθηκαν τρόποι για διαφοροποίηση της επενδυτικής πολιτικής του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με στόχο την εξασφάλιση υψηλότερης απόδοσης των επενδύσεων. Επιπρόσθετα, ενισχύθηκαν τα διοικητικά μέτρα πάταξης της αδήλωτης εργασίας με την εντατικοποίηση των επιθεωρήσεων σε τόπους εργασίας.

Σε σχέση με τη βιωσιμότητα των συντάξεων των υπαλλήλων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, το όριο ηλικίας υποχρεωτικής αφυπηρέτησης

έχει ήδη αυξηθεί από το 60ό στο 63ο έτος για τους δημόσιους υπαλλήλους και τους υπαλλήλους ορισμένων Ημικρατικών Οργανισμών.

Η Κυβέρνηση κατέθεσε στη Βουλή των Αντιπροσώπων Νομοσχέδιο, που ψηφίστηκε σε Νόμο στις 16 Νοεμβρίου 2006 και ρυθμίζει την ίδρυση, εγγραφή, λειτουργία και εποπτεία των Ταμείων Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Παροχών. Η Νομοθεσία αυτή αναμένεται να βελτιώσει σημαντικά το επίπεδο διαφάνειας για τη λειτουργία των επαγγελματικών συνταξιοδοτικών συστημάτων (Ταμείων Προνοίας) ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά το κόστος των συντάξεων, τη βιωσιμότητά τους, την επένδυση και ασφάλεια των κεφαλαίων τους, καθώς και την πληροφόρηση των μελών και των συνταξιούχων τόσο για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, όσο και για την κατάσταση του συνταξιοδοτικού τους συστήματος.

Αναμένεται επίσης ότι ο εκσυγχρονισμός λειτουργίας Επαγγελματικών Συνταξιοδοτικών Συστημάτων, θα ενθαρρύνει την επέκτασή τους με θετική επίδραση στην επάρκεια των συντάξεων.

Συνθήκες Στέγασης

Η ΜΕΓΑΛΗ ΑΞΙΑ που αποδίδουν τα κυπριακά νοικοκυριά στην απόκτηση ιδιόκτητης κατοικίας, μαζί με τα κρατικά σχέδια στέγασης για τα μεσαία και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα του πληθυσμού, οδήγησαν ώστε, το 2003, ποσοστό 91% του πληθυσμού (ή 86,1% των νοικοκυριών) να ζει σε ιδιόκτητες κατοικίες ή να έχει δωρεάν στέγη.

Ποσοστό 87% των φτωχών ατόμων ζούσε σε ιδιόκτητη κατοικία, ενώ το υπόλοιπο 13%, σε ενοικιαζόμενη.

Άπορα άτομα ηλικίας 65 ετών και άνω, σχεδόν όλα, έχουν δικό τους σπίτι.

Το γενικό ποσοστό ιδιοκατοίκησης ανέρχεται σε 95%.

Τα τελευταία χρόνια, ωστόσο, έχουν διαφοροποιηθεί οι συνθήκες, με αποτέλεσμα να είναι δυσχερής η πρόσβαση του πληθυσμού, με μεσαία και χαμηλά εισοδήματα, στην εξασφάλιση ικανοποιητικής στέγης με προσιτό κόστος. Στη στέγαση παρατηρούνται επίσης και άλλα προβλήματα, τα κυριότερα από τα οποία είναι:

- Οι υπερβολικά υψηλές τιμές της γης και των οικοπέδων τα τελευταία χρόνια, καθώς και η σημαντική αύξηση στο κόστος ανέγερσης.
- Η υποβαθμισμένη ποιότητα ζωής στους προσφυγικούς οικισμούς και στους παραδοσιακούς πυρήνες χωριών και αστικών κέντρων, λόγω της ύπαρξης μεγάλου

υποβαθμισμένου αποθέματος οικιστικών μονάδων, ανεπάρκειας έργων υποδομής και πρασίνου, καθώς και ασυμβίβαστων χρήσεων.

- Η εμφάνιση τα τελευταία χρόνια νέων ειδικών ομάδων πληθυσμού, με σοβαρά προβλήματα εξασφάλισης στέγης, όπως οι εποχικοί εργάτες, οι μετανάστες και οι φοιτητές.
- Η αδυναμία οικογενειών με εξαιρετικά χαμηλά εισοδήματα να επωφεληθούν από τα υφιστάμενα σχέδια στέγασης, λόγω της αδυναμίας τους να εξεύρουν τις υπόλοιπες πιστώσεις, για την ολοκλήρωση της οικίας.

Υπηρεσίες Υγείας

ΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΥΓΕΙΑΣ του πληθυσμού είναι αρκετά υψηλό και συγκρίνεται ευνοϊκά με εκείνο των άλλων κρατών μελών της Ε.Ε., όμως η έλλειψη Γενικού Σχεδίου Υγείας προκαλεί σοβαρές αδυναμίες τόσο στη χρηματοδότηση όσο και στην οργάνωση της φροντίδας υγείας στην Κύπρο, που είναι σχεδόν ισομερώς κατανεμημένη μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Οι δαπάνες υγείας ως ποσοστό του ΑΕΠ ήταν 6,2%, από το οποίο 3% ήταν οι δημόσιες δαπάνες και 3,2% οι ιδιωτικές δαπάνες υγείας.

Υπάρχει επίσης έλλειψη συντονισμού και επικοινωνίας μεταξύ των δύο τομέων, με επιπτώσεις στη σωστή και αποδοτική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων, στην προσφορά ολικής και ποιοτικής φροντίδας και στην εξέλιξη των κόστων υγείας.

Το δημόσιο σύστημα φροντίδας υγείας, που χρηματοδοτείται από τη γενική φορολογία, καλύπτει θεωρητικά ένα μεγάλο ποσοστό του πληθυσμού (εντελώς δωρεάν καλύπτεται το 65 – 70% και το 5 – 10% καλύπτεται έναντι μειωμένων τελών). Ωστόσο η προσφορά υπηρεσιών από τις δημόσιες υπηρεσίες υγείας δεν επαρκεί για κάλυψη των αναγκών των δικαιούχων, οι οποίοι αναγκάζονται να χρησιμοποιούν και τις ιδιωτικές υπηρεσίες υγείας, έναντι πληρωμής.

Το 2002 τα νοικοκυριά με το χαμηλότερο εισόδημα ξόδεψαν για την υγεία 6,4% του εισοδήματός τους, ενώ τα νοικοκυριά με υψηλά εισοδήματα 2,5 – 3%.

ΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΓΕΙΑΣ και οι στατιστικές νοσηρότητας παρουσιάζουν μια πολύ καλή εικόνα αναφορικά με την υγεία του πληθυσμού στην Κύπρο. Το προσδόκιμο επιβίωσης κατά τη γέννηση ήταν 77 χρόνια το 2002/3 για τους άντρες και 81,4 για τις γυναίκες, σε σύγκριση με 75,3 και 80,4 το 2000/01.

Η βρεφική θνησιμότητα μειώθηκε σταθερά από 17,2 θανάτους ανά 1000 ζωντανές γεννήσεις το 1980, σε 3,5 το 2004.

Το 2004 ο αριθμός των ατόμων ανά νοσοκομειακή κλίνη ήταν 240, ο αριθμός ατόμων ανά ιατρό ήταν 375 και ανά νοσοκόμο 227. Τα πιο πάνω στοιχεία, βρίσκονται κοντά στον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι παραδοσιακές λοιμώδεις νόσοι έχουν ουσιαστικά εξαλειφθεί από την Κύπρο, έχει όμως παρουσιαστεί αύξηση σε περιστατικά των λεγομένων «ασθενειών του πολιτισμού» δηλαδή των τραυματισμών και δηλητηριάσεων, των ασθενειών του κυκλοφοριακού συστήματος, κυρίως των υπερτάσεων, των νεοπλασμάτων, των ασθενειών των ενδοκρινών αδένων και του πεπτικού και αναπνευστικού συστήματος, καθώς και των ψυχοσωματικών ασθενειών.

Παρά το γεγονός ότι υπάρχει γεωγραφική ανισοκατανομή στην προσφορά των υπηρεσιών, ιδίως μεταξύ πόλεων και υπαίθρου, οι σχετικά μικρές αποστάσεις υποβοηθούν στη γρήγορη σχετικά εξασφάλιση υπηρεσιών, από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα.

Η ανταγωνιστικότητα που έχει εισαχθεί στον τομέα της εμπορίας φαρμάκων και ο επιλεκτικός κρατικός παρεμβατισμός, επέφερε την μείωση στις τιμές των φαρμάκων, χωρίς οποιαδήποτε μείωση στην ποσότητα και ποιότητά τους.

Η δομή των υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας είναι πεπαλαιωμένη, όπως και το σύστημα διοίκησης των κρατικών Νοσοκομείων.

Η απουσία ενός σύγχρονου και ολοκληρωμένου συστήματος διασφάλισης ποιότητας, είναι μια ακόμη αδυναμία του υφιστάμενου συστήματος Υγείας.

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων χρηματοδότησης και οργάνωσης της φροντίδας υγείας, προωθείται μέσω του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ) του οποίου ο προγραμματισμός εισαγωγής έχει ήδη δρομολογηθεί, με στόχο την έναρξη λειτουργίας του, το 2008.

Παράλληλα με την εισαγωγή του ΓΕΣΥ θα προωθηθεί και ο εκσυγχρονισμός της οργανωτικής δομής του Υπουργείου Υγείας, καθώς και η μεταρρύθμιση του συστήματος διεύθυνσης των κρατικών Νοσοκομείων, για να καταστούν διοικητικά και οικονομικά αυτόνομα.

Υπηρεσίες Μακροχρόνιας Φροντίδας

ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ για μακροχρόνια φροντίδα κατοχυρώνεται δια Νόμου (Περί Δημοσίων Βοηθημάτων και Υπηρεσιών Νόμος και Περί Ατόμων με Αναπηρίες Νόμος) που μεταξύ άλλων παρέχει δικαίωμα για κοινωνικές υπηρεσίες και εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Η μακροχρόνια φροντίδα, αφορά:

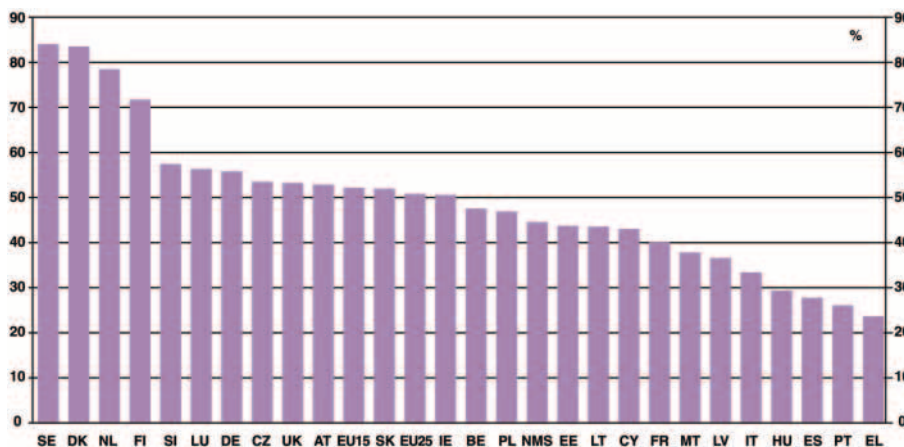
- Ιδρυματική φροντίδα που περιλαμβάνει και διημερεύουσα φροντίδα και παρέχεται σε κρατικές Στέγες Ηλικιωμένων και Αναπήρων, σε κοινοτικές /δημοτικές Στέγες και σε ιδιωτικές Στέγες.
- Κατ' οίκον φροντίδα που παρέχεται από κρατικές, κοινοτικές και ιδιωτικές φροντίστριες, με κρατική επιδότηση για δικαιούχους δημόσιου βοηθήματος.

Εκτός των υπηρεσιών ιδρυματικής και ανοικτής φροντίδας λειτουργεί σχέδιο επιχορήγησης κτιριακών μετατροπών και προσθηκών σε κατοικίες, με σκοπό την ενθάρρυνση των οικογενειών να κρατήσουν τα ηλικιωμένα μέλη τους στο σπίτι και να τους προσφέρουν φροντίδα.

Για τους ψυχικά ασθενείς έχει αναπτυχθεί δίκτυο Κοινοτικής Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας, σε εθνικό επίπεδο, το οποίο παρέχει στήριξη στους χρόνιους ασθενείς, που ζουν στην κοινότητα. Οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται σε συνεργασία με τα Κέντρα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας και τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας.

Ήδη βρίσκεται σε εφαρμογή πιλοτικό πρόγραμμα κατ' οίκον κοινοτικής γενικής νοσηλευτικής φροντίδας, σε μια αστική και μια αγροτική περιοχή, με στόχο τη σταδιακή ανάπτυξη ενός εθνικού δικτύου κοινοτικής νοσηλευτικής για κατ' οίκον φροντίδα, που θα καλύψει τις ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας υγείας των ηλικιωμένων και αναπήρων, που βρίσκονται στην κοινότητα.

Προγράμματα φροντίδας περιλαμβάνονται επίσης στην Εθνική Στρατηγική για τα Ναρκωτικά και το Σχέδιο Δράσης για Μείωση της Ζήτησης 2004 - 2008, που συντονίζει το Αντιναρκωτικό Συμβούλιο Κύπρου.

Εθελοντική Συμμετοχή σε Οργανισμούς Κοινωνικής Προσφοράς, στις Χώρες της Ε.Ε

Πηγή: Ευρωβαρόμετρο

Εμπλοκή Εθελοντικού Τομέα και Τοπικών Αρχών

Στην Κύπρο υπάρχει μεγάλη εμπλοκή του εθελοντικού τομέα στην προσφορά κοινωνικών υπηρεσιών, που ενισχύει την κρατική προσπάθεια για κοινωνική πρόνοια.

Το Παγκύπριο Συμβούλιο Εθελοντισμού αποτελεί, σύμφωνα με τη Νομοθεσία, το ανώτατο συντονιστικό σώμα για τις δράσεις των εθελοντικών Οργανώσεων, που το 2006 λειτουργούσαν 350 προγράμματα κοινωνικών υπηρεσιών.

Η Κυβέρνηση επιχορηγεί τα εθελοντικά προγράμματα με £4,5 εκ. περίπου ετησίως και οι εθελοντικοί οργανισμοί παράγουν έργο πολλαπλάσιας αξίας.

Εξίσου σημαντικό με την οικονομική συμβολή είναι το γεγονός ότι αυτές

οι Οργανώσεις προσφέρουν υπηρεσίες στον πολίτη, συνήθως από το γνώριμο τοπικό του περιβάλλον, σε πιο ζεστή ατμόσφαιρα και πιο ανθρώπινες συνθήκες.

Παρά τη μακρά και εκτενή εμπλοκή του εθελοντικού τομέα υπάρχουν και προβλήματα, που εντοπίζονται στην έλλειψη καταρτισμένων στελεχών, στην ανεπάρκεια οικονομικών πόρων, σε μη ορθολογική ανάπτυξη προγραμμάτων, (με υπερπροσφορά υπηρεσιών σε ορισμένους τομείς πέραν των κοινωνικών αναγκών) κ.ά. Για βελτίωση της κατάστασης προωθούνται μελέτες και στη βάση των αποτελεσμάτων τους θα αναθεωρηθεί η κυβερνητική πολιτική.

SE	Σουηδία
DK	Δανία
NL	Ολλανδία
FI	Φινλανδία
SI	Σλοβενία
LU	Λουξεμβούργο
DE	Γερμανία
CZ	Τσεχική Δημοκρατία
UK	Ηνωμένο Βασίλειο
AT	Αυστρία
SK	Σλοβακία
IE	Ιρλανδία
BE	Βέλγιο
PL	Πολωνία
NMS	Νέα Κράτη Μέλη
EE	Εσθονία
LT	Λιθουανία
CY	Κύπρος
FR	Γαλλία
MT	Μάλτα
LV	Λετονία
IT	Ιταλία
HU	Ουγγαρία
ES	Ισπανία
PT	Πορτογαλία
EL	Ελλάδα

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ

Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ θα επικεντρωθεί στην προώθηση της δικαιότερης κατανομής του εισοδήματος, της αρχής της ίσης μεταχείρισης και της καταπολέμησης των διακρίσεων σε βάρος ευάλωτων ομάδων, καθώς και στη διασφάλιση του δικαιώματός τους για ανεξάρτητη διαβίωση, πλήρη ένταξη στην κοινότητα και ισότιμη συμμετοχή στην οικονομική ζωή του τόπου.

Οι αναπτυξιακοί στόχοι/προτεραιότητες συνοψίζονται στα εξής:

- Μείωση του κινδύνου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Ένταξη ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας.
- Πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού στα παιδιά.
- Βελτίωση των συνθηκών στέγασης.
- Ενίσχυση της εμπλοκής του εθελοντικού τομέα και της τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Επάρκεια των Συντάξεων.
- Διασφάλιση της οικονομικής βιωσιμότητας των Ταμείων.
- Εκσυγχρονισμός των συντάξεων.
- Διασφάλιση της ποιότητας των υπηρεσιών Υγείας.
- Επέκταση της πρωτοβάθμιας φροντίδας Υγείας και γεωγραφική πρόσβαση.
- Πρόληψη της ασθένειας και προαγωγή της Υγείας
- Συμμετοχή των ασθενών, επιλογή και πληροφόρηση.
- Διασφάλιση πρόσβασης για όλους σε Υπηρεσίες μακροχρόνιας Φροντίδας (κατ'οίκον και ιδρυματικής φροντίδας)
- Βελτίωση των προτύπων ποιότητας

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΜΕΤΡΑ

Μείωση του Κινδύνου Φτώχειας και του Κοινωνικού Αποκλεισμού

Η ΜΕΙΩΣΗ του κινδύνου φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού θα προωθηθεί μέσω της βελτίωσης των διαφόρων κοινωνικών παροχών.

Συγκεκριμένα θα προωθηθούν τα ακόλουθα:

- **Δημόσιο βοήθημα**

Βελτίωση των παροχών του Δημόσιου Βοηθήματος, που διασφαλίζει, με τη χορήγηση χρηματικών παροχών ή/και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, το δικαίωμα για αξιοπρεπή διαβίωση. Παράλληλα θα αναπτυχθούν μηχανισμοί ενεργοποίησης για την απεξάρτηση από παροχές εισοδηματικού τύπου και την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

- **Κοινωνική σύνταξη**

Βελτίωση και εξορθολογισμός του Συστήματος Κοινωνικής Σύνταξης, που θα διασφαλίζει την παραχώρηση σύνταξης και σε πολίτες που δεν έχουν συνταξιοδοτικό εισόδημα από οποιοδήποτε συνταξιοδοτικό σχέδιο, κυρίως οικοκυρές και αγρότισσες.

- **Ειδική χορηγία σε συνταξιούχους**

Αναθεώρηση του τρόπου παραχώρησης της ειδικής χορηγίας, για ενίσχυση των εισοδημάτων των νοικοκυριών των συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα, με στόχευση στα νοικοκυριά με εισοδήματα κάτω από τη γραμμή σχετικής φτώχειας.

- **Επίδομα τέκνου**

Μελέτη της μεταρρύθμισης του συστήματος παροχής του επιδόματος τέκνου, με στόχο την ενίσχυση της γεννητικότητας και την επιλεκτική ενίσχυση των εισοδημάτων οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα.

- **Αυτόματη Τιμαριθμική**

- **Αναπροσαρμογή**

Διαφύλαξη του θεσμού της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής (ΑΤΑ) στη σημερινή του μορφή.

Ένταξη Ευάλωτων Ομάδων στην Αγορά Εργασίας

• Εξατομικευμένη καθοδήγηση και υποστήριξη

Μέσω της ενίσχυσης και του εκσυγχρονισμού της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης, θα βοηθηθούν οι ευπαθείς ομάδες να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, αφού τώρα θα προσφέρεται εξατομικευμένη υπηρεσία στον καθένα, που θα λαμβάνει υπόψη τις δεξιότητες και τις ανάγκες του.

• Πολιτική απασχόλησης αλλοδαπών

Η στρατηγική για την απασχόληση πολιτών τρίτων χωρών θα αναθεωρηθεί, για να εξυπηρετούνται οι αναπτυξιακές ανάγκες του κράτους, χωρίς να υποσκάπτεται η πολιτική αύξησης της προσφοράς εργασίας από εγχώριες πηγές. Μέσω αυτής της πολιτικής θα βοηθηθούν ιδιαίτερα οι ομάδες που έχουν προβλήματα με την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας (γυναίκες, νέοι, ηλικιωμένοι), αφού αυτές επηρεάζονται κυρίως από την εισροή ξένου εργατικού δυναμικού στην Κύπρο.

• Επαγγελματική κατάρτιση / Απασχόληση

Θα προσφερθούν προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης ανέργων σε λήπτες δημοσίου βοηθήματος, αδρανείς γυναίκες, άτομα με σοβαρή αναπηρία, καθώς και άλλες ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, περιλαμβανομένων και τουρκοκυπρίων, με στόχο την υποβοήθησή τους να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Θα προωθηθούν επίσης διάφορα εξειδικευμένα Σχέδια/Προγράμματα για την ένταξη στην αγορά εργασίας ευάλωτων ομάδων που συνεργάζονται με τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας.

• Κατώτατος μισθός

Θα επιδιωχθεί αύξηση του κατώτατου μισθού (σταδιακά στο 50% του εθνικού διάμεσου μισθού) έως το 2008, καθώς και επέκταση του θεσμού σε νέα επαγγέλματα, που χρήζουν προστασίας και στα οποία απασχολούνται κυρίως γυναίκες, λόγω του χάσματος αμοιβών μεταξύ των δύο φύλων.

• Σχέδιο για επανένταξη εξαρτημένων ατόμων

Θα προωθηθεί το Σχέδιο Παροχής Οικονομικής Βοήθειας για Επανένταξη Εξαρτημένων Ατόμων (που βρίσκονται σε διαδικασία απεξάρτησης) που αναμένεται να εξυπηρετεί γύρω στους 20-30 δικαιούχους ετησίως.

• Βελτίωση των υπηρεσιών φροντίδας

Θα προωθηθούν τα ακόλουθα:

- Βελτίωση και επέκταση των υπηρεσιών φροντίδας των εξαρτώμενων μελών της οικογένειας, αφού αποτελούν σημαντικό παράγοντα στη συμφιλίωση της οικογενειακής και εργασιακής ζωής, καθώς και της βελτίωσης του οικογενειακού εισοδήματος.
- Ενθάρρυνση των Μη Κυβερνητικών Οργανισμών και των Τοπικών Αρχών, να επεκτείνουν την εμπλοκή τους στην προσφορά υπηρεσιών.
- Επέκταση των υπηρεσιών φροντίδας υψηλής ποιότητας για εξυπηρέτηση των αναγκών ατόμων με αυξημένα εισοδήματα (Κυπρίων και ξένων) όπως είναι τα αναπαυτήρια (Health farms) οι λέσξεις και οι στέγες ηλικιωμένων.

Μέτρα για Άτομα με Αναπηρίες

Επιπρόσθετα προς τα μέτρα για την ένταξη ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας, η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των ατόμων με αναπηρία, θα επιδιωχθεί και με την προώθηση των ακόλουθων :

- Εφαρμογή της μη διάκρισης σε βάρος των ατόμων με αναπηρία και διασφάλιση του δικαιώματός τους για ανεξάρτητη διαβίωση, για πλήρη ένταξη στην κοινότητα και για ισότητα συμμετοχής στην οικονομική και κοινωνική ζωή του τόπου.

- Βελτίωση των υπηρεσιών τόσο στο επίπεδο της πρόληψης της αναπηρίας, όσο και στο επίπεδο της αντιμετώπισής της, καθώς και της απάμβλυνσης των συνεπειών της.
- Προσωπική στήριξη με βοηθητικά όργανα, συσκευές και άλλα μέσα, που βοηθούν στην καθημερινή διαβίωση. Για το σκοπό αυτό θα βελτιωθούν τα σχέδια της Υπηρεσίας Μέριμνας Αναπήρων.
- Προσβασιμότητα στα κτίρια, στους δρόμους και γενικά στα δημόσια μέσα συγκοινωνίας, που θα διευκολυνθεί με την περαιτέρω εφαρμογή των Κανονισμών, που εγκρίθηκαν το 1999.

- **Προγράμματα κατάρτισης ατόμων με αναπηρία**

Προώθηση Προγραμμάτων απόκτησης δεξιοτήτων για κοινωνική ένταξη και επαγγελματική αποκατάσταση ενηλίκων με σοβαρή αναπηρία (οπτική ή ακουστική αναπηρία, σοβαρή κινητική αναπηρία).

- **Κίνητρα για εργοδότηση ατόμων με αναπηρία**

- Σχέδια παροχής κινήτρων για πρόσληψη ατόμων με σοβαρές αναπηρίες (οπτική, ακουστική και βαριά κινητική αναπηρία) στον ιδιωτικό τομέα, είτε μέσω κάλυψης μέρους του κόστους προσαρμογής στον χώρο εργασίας, είτε μέσω επιδότησης μέρους του κόστους εργασίας.
- Επιδότηση των εισφορών στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων των αναπήρων (με οποιοδήποτε βαθμό αναπηρίας) που θα απασχοληθούν σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, καθώς και του μέρους των εισφορών που αναλογεί στους εργοδότες τους.

- **Διασφάλιση της ίσης παροχής αγαθών, διευκολύνσεων ή υπηρεσιών**

- Χρήση εξειδικευμένων μέσων, οργάνων και διευκολύνσεων σε ειδικούς χώρους παροχής υπηρεσιών, όπως σχολεία, νοσοκομεία, κλινικές και άλλους παρόμοιους χώρους.
- Εξασφάλιση πρόσβασης και πλήρους ένταξης των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία της πληροφορίας, για εφαρμογές προσαρμοσμένες ειδικά στις ανάγκες των ατόμων αυτών (e-access).
- Βελτίωση υφιστάμενων σχεδίων επαγγελματικής αποκατάστασης και κοινωνικής ένταξης των ατόμων με αναπηρία, μέσω της αύξησης της οικονομικής βοήθειας που παρέχεται, καθώς και της διεύρυνσης των ομάδων των δικαιούχων.
- Αναβάθμιση των υπηρεσιών επαγγελματικής αποκατάστασης που παρέχονται από το Κέντρο Επαγγελματικής Αποκατάστασης Αναπήρων.

- **Αποκατάσταση ψυχικά ασθενών**

- Αναβάθμιση της εξωνοσοκομειακής φροντίδας και θεσμοθέτηση της κοινοτικής νοσηλευτικής.
- Λειτουργία Μονάδων Εργασιακής Αποκατάστασης Ψυχικά Ασθενών σε όλες τις πόλεις. Τέτοια Μονάδα λειτουργεί τώρα μόνο στη Λευκωσία.

Μέτρα Πολιτικής για Πρόληψη Κοινωνικού Αποκλεισμού στα Παιδιά

• Διαπολιτισμική εκπαίδευση

Προσφορά ενισχυμένων και διαφοροποιημένων Προγραμμάτων εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας στα παιδιά των παλιννοστούντων και αλλοδαπών, για αποτελεσματικότερη επικοινωνία και ομαλή ένταξη στο κοινωνικό σύνολο, καθώς και για την ομαλή ενσωμάτωση των αλλόγλωσσων παιδιών στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα και όχι την αφομοίωσή τους.

• Πρόληψη του κινδύνου χρήσης ναρκωτικών

- Προώθηση προληπτικών προγραμμάτων εντός του σχολικού περιβάλλοντος, για πρόληψη του κινδύνου χρήσης ναρκωτικών ουσιών.

- Επέκταση της εφαρμογής του προγράμματος ΜΕΝΤΩΡ, που συμβάλλει στην αλλαγή στάσης και συμπεριφοράς των μαθητών, με την ενίσχυση της υπευθυνότητας, της κριτικής σκέψης, της προσωπικότητας και της ικανότητας για λήψη αποφάσεων, σε ό,τι αφορά την υιοθέτηση θετικών τρόπων και στάσεων ζωής.

Επιπρόσθετα θα προωθηθούν μέτρα όπως οι Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) τα Προγράμματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας, Αναλφαβητισμού, Στήριξης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες κ.ά.

Βελτίωση Συνθηκών Στέγασης

Για να διασφαλιστεί η ευκαιρία σε κάθε πολίτη για αξιοπρεπή στέγη, ιδιόκτητη ή ενοικιαζόμενη, θα προωθηθούν τα ακόλουθα μέτρα:

- Αναθεώρηση των στεγαστικών σχεδίων, για να καλύψουν τις ανάγκες όλων των ειδικών ομάδων, όπως οι ηλικιωμένοι, οι μονογονιοί, οι εποχικοί εργάτες, οι φοιτητές κ.ά.
- Ενθάρρυνση της εμπλοκής και συνεργασίας του Δημόσιου Τομέα, των Τοπικών Αρχών, Οργανισμών/Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων, στην παροχή και διαχείριση οικιστικών μονάδων για ιδιόκτητη στέγη, ή και ενοικιαζόμενη, για αύξηση της προσφοράς.

- Εκπόνηση μελέτης και ανάλογη προώθηση, από τις Τοπικές Αρχές, σχεδίων για τη στήριξη ομάδων πληθυσμού με αυξημένες ανάγκες, όπως σχεδίων για αναβάθμιση παραδοσιακών κτιρίων, για τη δημιουργία κατοικιών για νεαρά ζευγάρια, μικρών πολυδύναμων Κέντρων για απασχόληση και ψυχαγωγία ατόμων της τρίτης ηλικίας, καθώς και πολυδύναμων ψυχαγωγικών, επιμορφωτικών, ενημερωτικών Κέντρων για νέους. Για το μέτρο αυτό θα προωθηθεί η συνεργασία των Τοπικών Αρχών με τα αρμόδια Υπουργεία, τα Εμπορικά και Βιομηχανικά Επιμελητήρια, τον Οργανισμό Ανάπτυξης Γης και τον ιδιωτικό τομέα.

- Επαναπροσδιορισμός της στεγαστικής πολιτικής ώστε να συνάδει με τις διακηρύξεις της 2ης Παγκόσμιας Διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για τους Ανθρώπινους Οικισμούς και την πολιτική που διέπει ανάλογες δράσεις στις χώρες της Ε.Ε.
- Αναβάθμιση, κυρίως των προσφυγικών οικισμών και των ιστορικών/ παραδοσιακών πυρήνων των χωριών και αστικών κέντρων και υποβαθμισμένων περιοχών, που αντιμετωπίζουν προβλήματα, τα οποία μειώνουν την ποιότητα ζωής και την ευημερία των κατοίκων. Στα πλαίσια αυτά, προώθηση της επαναχρησιμοποίησης κτιρίων και ανάπτυξης τεμαχίων γής. Εισαγωγή μηχανισμών για συστηματική συντήρηση των οικοδομών και των έργων υποδομής (δρόμων, πάρκων, παιδότοπων, κ.ά.)
- Ενθάρρυνση του σχεδιασμού κατοικιών, βάσει της βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής όπως και των ισορροπημένων οικιστικών αναπτύξεων, όλων των τύπων κατοικιών (πολυκατοικιών, μονοκατοικιών, με αγορά ή ενοικίαση) καθώς και μικτών χρήσεων γης (οικιστικής, εμπορικής, γραφειακής). Έμφαση στη δημιουργία έργων υποδομής σε μεγάλα περιφερειακά πάρκα για την ψυχαγωγία, αναψυχή και περιβαλλοντική εκπαίδευση του πληθυσμού.

Ενίσχυση Εμπλοκής Εθελοντικού Τομέα και Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Στον τομέα αυτό θα προωθηθούν τα ακόλουθα μέτρα:

- Εισαγωγή μηχανισμών για ποιοτική και ποσοτική αναβάθμιση της υποδομής των ΜΚΟ (Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων), καθώς και για αποτελεσματικό εντοπισμό χρηματικών πόρων.
- Αναθέωση του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών για να καλύπτει και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, αλλά και για πιο ορθολογιστική κατανομή των πόρων, στη βάση κριτηρίων, όπως η αποτελεσματικότητα, η αναγκαιότητα της υπηρεσίας, η γεωγραφική κατανομή, οι δυνατότητες της κοινότητας κλπ.
- Εισαγωγή Προγραμμάτων συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων και των εθελοντών, για αύξηση της κοινωνικής συνεισφοράς του επιχειρηματικού τομέα, στο πλαίσιο της Κοινωνικής Οδηγίας για την εταιρική κοινωνική ευθύνη.
- Ανάπτυξη του εθελοντικού τομέα σε πιο ευέλικτο και δυναμικό τομέα απασχόλησης, (ιδιαίτερα για ευάλωτες ομάδες) αλλά και για την προσφορά εθελοντικής εργασίας γενικότερα, σε ανέργους για απόκτηση δεξιοτήτων.

Μεταρρυθμίσεις στο Γενικό Σύστημα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Τα προτεινόμενα μέτρα:

- Επανεξέταση του δικαιώματος για συνταξιοδότηση, μεταξύ του 63ου και 65ου έτους.
- Αύξηση της ελάχιστης περιόδου ασφάλισης για συνταξιοδότηση, από το Σύστημα Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Επανεξέταση της μεθόδου αναπροσαρμογής των βασικών συντάξεων.
- Σταδιακή αύξηση των εισφορών Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
- Επανεξέταση του δικαιώματος ειδικής χορηγίας με τρόπο που να λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα του νοικοκυριού και όχι του μεμονωμένου συνταξιούχου. Με το μέτρο αυτό αφενός θα σταματήσουν να λαμβάνουν χορηγία άτομα που διαβιούν σε εύπορα νοικοκυριά και αφετέρου από την εξοικονόμηση, θα υπάρχει ευχέρεια για αύξηση του ποσού της ειδικής χορηγίας.
- Η διεξαγωγή αναλογιστικής μελέτης για τις συντάξεις των κρατικών υπαλλήλων.
- Η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης των Ταμείων Προνοίας, με την ενθάρρυνση της συνένωσης των μικρών Ταμείων (π.χ. κάτω των 20 μελών).
- Η βελτίωση της πληροφόρησης για τους μηχανισμούς του όλου συνταξιοδοτικού συστήματος, για την αλληλεξάρτηση των διαφόρων συστατικών του και τη φύση της χρηματοδότησης, καθώς και για τις παροχές και τις δαπάνες.
- Η δημιουργία ιστοσελίδας στο Διαδίκτυο, που θα διευκολύνει τους ασφαλισμένους, στον υπολογισμό των μελλοντικών συνταξιοδοτικών τους δικαιωμάτων.
- Εντατικοποίηση των επιθεωρήσεων, με την πρόσληψη πρόσθετων επιθεωρητών και την υπερωριακή απασχόληση των υφιστάμενων, καθώς και εκσυγχρονισμός των τεχνικών διερεύνησης.
- Προώθηση νομοθεσίας που θα προβλέπει αυστηρότερες ποινές, για αποτροπή της παρανομίας, σε σχέση με την καταβολή εισφορών.
- Σύσταση ειδικού σώματος Αστυφυλάκων, για την αποτελεσματικότερη είσπραξη των επιδικασμένων προστίμων.

Γενικό Σχέδιο Υγείας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ του ΓΕΣΥ που αναμένεται ότι θα δώσει λύση σε πολλές από τις αδυναμίες, που παρουσιάζονται σήμερα στον τομέα της Υγείας. Η ελεύθερη επιλογή οικογενειακού και ειδικού γιατρού, καθώς και νοσηλευτηρίου από τους ασθενείς, είναι μεγάλες καινοτομίες, που πρέπει να αντιμετωπιστούν με τη δημιουργία των κατάλληλων μηχανισμών ελέγχου.

Για πρώτη φορά ο ιδιωτικός και ο κρατικός τομέας παροχής υπηρεσιών Υγείας τίθενται σε ίση μοίρα και εισάγεται ο θεσμός του ελεγχόμενου ανταγωνισμού.

Αναδιοργάνωση Νοσοκομείων και Πρωτοβάθμιας Ιατρικής Φροντίδας

Η ΑΥΤΟΝΟΜΗΣΗ των Νοσοκομείων και η εισαγωγή σύγχρονων μεθόδων διαχείρισης είναι απαραίτητη προϋπόθεση για επιβίωση των κρατικών Νοσοκομείων μετά την εισαγωγή του ΓΕΣΥ.

Τα Νοσοκομεία θα βελτιώσουν την αποδοτικότητα, αποτελεσματικότητα και ποιότητα των προσφερόμενων υπηρεσιών, αξιοποιώντας καλύτερα τους πόρους που θα διαθέτουν.

**Το Νέο Γενικό Νοσοκομείο
Λευκωσίας**

Μηχανογράφηση των Υπηρεσιών Υγείας

Το μέτρο αυτό είναι από τα πιο σημαντικά και σχετίζεται άμεσα με την αυτονομία των Νοσοκομείων. Στο πλαίσιο της μηχανογράφησης θα προωθηθεί και η εισαγωγή της

Έξυπνης Κάρτας Υγείας, που θα μπορεί να χρησιμοποιείται σαν ηλεκτρονικό βιβλιário ασθενείας, για συνταγογράφηση, ανάγνωση, και χρέωση συνταγής.

Βελτίωση των Υπηρεσιών Υγείας

- Εισαγωγή του θεσμού της ποιοτικής διασφάλισης των υπηρεσιών Υγείας, τόσο στον κρατικό όσο και στον ιδιωτικό τομέα.
- Ενθάρρυνση της δημιουργίας πολυκλινικών και νοσοκομειακών μονάδων, για προώθηση της Κύπρου ως Κέντρου παροχής ιατρικών υπηρεσιών.
- Διασφάλιση της προσφοράς κατάλληλου ανθρώπινου δυναμικού υγείας, με την αναβάθμιση της Νοσηλευτικής Σχολής σε πανεπιστημιακή. Μελετάται επίσης η ίδρυση Ιατρικής Σχολής και Σχολής Επιστημών Υγείας.

Πρόληψη της Ασθένειας και Προαγωγή της Υγείας

Προώθηση μέτρων πρόληψης της ασθένειας, που θα λαμβάνουν υπόψη την επιδημιολογική κατάσταση στην Κύπρο. Τα μέτρα αυτά είναι:

- Το Πρόγραμμα Μαστογραφικού Ελέγχου Ανίχνευσης Καρκίνου του Μαστού, που καλύπτει δωρεάν τις γυναίκες ηλικίας 50 - 69 ετών.
- Το Δίκτυο Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Ελέγχου των Λοιμωδών Νοσημάτων (που απορρέει από σχετικές αποφάσεις της Ε.Ε. και που συμβάλλει στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα της έγκαιρης ανίχνευσης και ελέγχου των λοιμωδών νοσημάτων) όπως και το σύστημα αναφοράς υποχρεωτικά δηλούμενων νοσημάτων.
- Τα Προγράμματα Αγωγής Υγείας στα σχολεία.
- Η πρόληψη των παιδικών ατυχημάτων και δηλητηριάσεων.
- Το Πρόγραμμα Διακοπής του καπνίσματος, στο πλαίσιο του οποίου λειτουργούν ειδικές κλινικές σε όλα τα δημόσια Νοσοκομεία των πόλεων.
- Η ενίσχυση των εθελοντικών οργανώσεων κοινωνικής πρόνοιας για να προωθούν εκστρατείες ενημέρωσης στον τομέα της αρμοδιότητάς τους με στόχο την πρόληψη της ασθένειας και την προαγωγή της υγείας (π.χ. Παγκύπριος Σύνδεσμος Καρκινοπαθών και Φίλων, Παγκύπριος Διαβητικός Σύνδεσμος, Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου, Κυπριακός Σύνδεσμος Οικογενειακού Προγραμματισμού κ.ά.)

Κατ' Οίκον Φροντίδα

Ενίσχυση του θεσμού της κατ' οίκον φροντίδας, με στόχο την επέκταση και βελτίωσή του. Τα μέτρα που θα εφαρμοστούν περιλαμβάνουν:

- Θέσπιση Νομοθεσίας για τις ελάχιστες προδιαγραφές παροχής κατ' οίκον φροντίδας, από μη κυβερνητικές οργανώσεις και ιδιώτες.
- Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, στην παροχή υπηρεσιών φροντίδας (π.χ. τηλεφροντίδα, σύστημα γεωγραφικών πληροφοριών).
- Επέκταση της παροχής τηλεφροντίδας σε μονήρη ηλικιωμένα και ανάπηρα άτομα.
- Επέκταση της παροχής υπηρεσιών εξεύρεσης κατ' οίκον φροντίδας και σε μη λήπτες δημοσίου βοηθήματος, με την υπόδειξη κατάλληλων φροντιστών.
- Επέκταση της κατ' οίκον κοινοτικής νοσηλευτικής φροντίδας, με τη λειτουργία 20 νέων Προγραμμάτων έως το 2010.
- Περαιτέρω ανάπτυξη κοινοτικής νοσηλευτικής ψυχικής υγείας, περιλαμβανομένων των υπηρεσιών, για στήριξη των ηλικιωμένων στην κοινότητα.
- Αναβάθμιση της μακροχρόνιας θεραπείας ασθενών με προβλήματα ψυχικής υγείας και τη διεύρυνση της εξωνοσοκομειακής φροντίδας,

καθώς και την αναβάθμιση της ενδονοσοκομειακής περίθαλψης με τη δημιουργία του Εθνικού Κέντρου Ψυχικής Υγείας και τη δημιουργία Πολυδύναμου Κέντρου στο Τμήμα Φυλακών, για τη θεραπεία και φροντίδα καταδικασθέντων ψυχικά ασθενών.

- Στον τομέα της κοινοτικής νοσηλευτικής ψυχικής υγείας, η αναβάθμιση περιλαμβάνει:
 - Ενίσχυση της Κοινοτικής Νοσηλευτικής, με στρατολόγηση περισσότερων νοσηλευτών, ικανών να αναπτύξουν δεξιότητες πέραν εκείνων που απαιτούνται στα τμήματα εσωτερικής νοσηλείας.
 - Ετοιμασία θεσμικού πλαισίου για την Κοινοτική Νοσηλευτική και τις εξωνοσοκομειακές δομές. Ήδη Νομοσχέδιο τυγχάνει επεξεργασίας.
 - Θεσμοθέτηση της συνεργασίας της Κοινοτικής Νοσηλευτικής με την Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας και τις Κοινωνικές Υπηρεσίες.
 - Νομοθεσία για ένταξη των ψυχικά ασθενών στην αγορά εργασίας (π.χ. να δοθούν κίνητρα στους εργοδότες για εργοδότηση ψυχικά ασθενών).
 - Πρόγραμμα παρεμβάσεων σε μειονότητες με διαφορετική κουλτούρα (αλλοδαποί) ή/και σε ζευγάρια μικτών γάμων.

Ιδρυματική Φροντίδα

- Βελτίωση των Υπηρεσιών ιδρυματικής φροντίδας, με την προσφορά υπηρεσιών σε κρατικές και κοινοτικές Στέγες φροντίδας ηλικιωμένων και αναπήρων, αλλά και με εκτεταμένη χρήση ιδιωτικών Στεγών, στις οποίες τοποθετούνται δικαιούχοι με κρατική επιδότηση.
- Επέκταση του θεσμού των σπιτιών για άτομα με ειδικές ανάγκες σε όλες τις πόλεις, για περιορισμό της ιδρυματοποίησης και για αύξηση της πρόσβασης σε υπηρεσίες φροντίδας.
- Προώθηση της συχνής επιτήρησης των υπηρεσιών ιδρυματικής φροντίδας που παρέχουν οι ιδιωτικές και κοινοτικές στέγες, αναφορικά με την τήρηση των προτύπων με στόχο τη διασφάλιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικών Παροχών

Δημιουργία Ενιαίου Συστήματος Κοινωνικών Παροχών, που θα διασφαλίζει αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης καθώς και εξορθολογισμό των κοινωνικών παροχών.

Μέσω της εγκατάστασης μηχανογραφημένου συστήματος, θα υπάρχει ολοκληρωμένη εικόνα για το

συνολικό επίπεδο παροχών και θα ξεπεραστεί το πρόβλημα με το σημερινό σύστημα, που είναι κατακερματισμένο σε πολλές υπηρεσίες, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να προωθηθεί ολοκληρωμένη κοινωνική πολιτική.